

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnická fakulta

Kateřina Peřatová

**Dopady obecného nařizení o ochraně osobních údajů
(GDPR) na činnost obcí**

Diplomová práce

Olomouc 2020

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „*Dopady obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR) na činnost obcí*“ vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

Ve Vrbně pod Pradědem dne 23. 6. 2020

Kateřina Pešatová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala Mgr. Petře Melotíkové, Ph.D. za její odborné vedení, vstřícnost, trpělivost a cenné rady, které mi ke zhotovení této diplomové práce pomohly.

Obsah

Seznam použitých zkratk:	5
Úvod	6
1. Ochrana osobních údajů	9
1.1 Právo na soukromí a ochrana osobních údajů	9
1.2 Právní regulace.....	11
1.2.1 Mezinárodní úprava	11
1.2.2 Unijní úprava	13
1.2.3 Vnitrostátní úprava	14
2 Obecné nařízení o ochraně osobních údajů	17
2.1 Klíčové pojmy.....	17
2.2 Zásady zpracování.....	23
3 Pověřenec pro ochranu osobních údajů	25
3.1.1 Postavení a úkoly pověřence	25
3.1.2 Jmenování pověřence	28
3.1.3 Požadavky na osobu pověřence.....	32
4 Ochrana osobních údajů při vybraných činnostech obce	34
4.1 Zastupitelstvo obce.....	34
4.2 Rada obce	39
4.3 Úřední deska obce.....	40
4.3.1 Doručování veřejnou vyhláškou.....	42
4.3.2 Povinně zveřejňované veřejnoprávní smlouvy.....	45
4.4 Elektronická úřední deska.....	46
Závěr	48
Seznam použitých zdrojů:	51
Shrnutí	59
Seznam klíčových slov	60

Seznam použitých zkratk:

ČR	Česká republika.
Deklarace	Všeobecná deklaráce lidských práv.
ES	Evropské společenství.
ESLP	Evropský soud pro lidská práva.
EU	Evropská unie.
GDPR	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).
MV	Ministerstvo vnitra České republiky.
NS	Nejvyšší soud.
NSS	Nejvyšší správní soud.
OZ	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
Úmluva	Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění protokolů č. 11 a 14.
Úmluva č. 108	Úmluva Rady Evropy č. 108 ze dne 28. ledna 1981 o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat.
ÚOOÚ	Úřad pro ochranu osobních údajů.
ÚS	Ústavní soud České republiky.
Směrnice 95/46/ES	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů.
ZOOÚ	Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění z. č. 183/2017 účinné ke dni 1. 7. 2017.

Úvod

Tato diplomová práce se zabývá problematikou ochrany osobních údajů ve veřejné správě, se zaměřením na obecné nařízení o ochraně osobních údajů a jeho dopady na činnost obcí, jakožto základních územně-samosprávných celků.

Tematiku ochrany osobních údajů v souvislosti s výše zmíněným nařízením jsem zvolila především pro jeho aktuálnost. Aktuálnost tématu spatřuji v několika aspektech. Prvním aspektem aktuálnosti je počátek účinnosti GDPR – nařízení je na území členských států účinné od 25. 5. 2018, tzn. přibližně půl roku od zvolení tématu a rok a půl od zhotovování této práce. Dále, aktuální se mi jeví i samotné téma ochrany osobních údajů. Domnívám se totiž, že v dnešní době digitálních technologií, tvrzení stanovící, že poskytování osobních údajů je každodenní záležitostí většiny populace, není nikterak nadsazené.

S aktuálností pak, dle mého názoru, jde ruku v ruce jistá problematičnost situace po účinnosti tohoto nařízení. Možnou problematičnost spatřuji v nedostatku praktických zkušeností, ale také v absenci odborné literatury věnující se tomuto tématu a také chybějící soudní praxi. Dalším problematickým bodem při vnitrostátní aplikaci GDPR spatřuji i v (dondávne) absenci zákona, který by reagoval na změněnou unijní legislativu. Přestože legisvakanční doba GDPR byla poměrně dlouhá – téměř 2 roky, zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů, nabyl účinnosti až po necelém roce účinnosti obecného nařízení.

Zaměření na ochranu osobních údajů v rámci menších obcí jsem zvolila z několika důvodů. Z osobních důvodů uvedu, že prostředí obecní samosprávy je mi dlouhodobě blízké, zároveň se mi naskytla možnost o dopadech GDPR diskutovat s osobou vykonávající funkci pověřence v naší obci. Nad to chci zmínit, že sama v budoucnu uvažuji právě o výkonu této funkce.

Co se týče důvodů jiných, domnívám se, že ochrana údajů ve veřejné správě představuje rozsáhlou a někdy i složitou oblast, s množstvím témat vhodných k výzkumu. To je dle mého názoru dáno již tím, že obce ze zákona uskutečňují široké spektrum činností (ať už se jedná například o vydávání správních aktů ve správním řízení, spravování vlastního majetku, zadávání veřejných zakázek či třeba archivaci), v rámci kterých jsou nuceny využívat ohromné množství osobních údajů fyzických osob. Nejenom kvůli množství informací je zde situace oproti subjektům soukromého práva složitější, orgány územní samosprávy mají totiž ústavně zakotvenou povinnost poskytovat o svých činnostech informace.¹ Často zde pak dochází ke kolizi dvou ústavních principů, a to principu ochrany soukromí, resp. ochrany osobních údajů na

¹JANEČKOVÁ, Eva. *GDPR-řešení problémů v praxi obcí*. Praha: Grada, 2019, s. 187.

jedné straně, a proti němu stojící princip související se samotnou podstatou demokratického právního státu – princip a právo na informace, přičemž nelze jednoznačně dopředu stanovit, jak obce mají daný střet principů vyřešit.

Všechny výše nastíněné úvahy a nad to přijetí mediálně hojně probíraného GDPR, mě pak vedly k zamyšlení a stanovení hlavní výzkumné otázky: *jaké změny přineslo GDPR do ochrany osobních údajů v rámci obcí*, a následně vedlejších výzkumných otázek: *zda zjištěné změny vedou k efektivnější ochraně dat a zda bylo vůbec potřeba stávající úpravu měnit*. Za hlavní cíl mé diplomové práce jsem si poté stanovila analyzovat vybrané změny a jejich dopady do činnosti obcí, komparovat změny s dosavadní úpravou a zhodnotit, popř. potvrdit stanovenou hypotézu, *že přijetí GDPR přispělo k lepší ochraně dat*.

Diplomová práce je rozčleněna do čtyř kapitol. Nejprve se zaměřím na vymezení práva na ochranu údajů, soukromí a na stav právní úpravy před GDPR. Tuto část považuji za nutnou pro pochopení tohoto práva, jeho vývoje, seznámení se s právní úpravou, a také pro zodpovězení vedlejší výzkumné otázky, zda bylo vůbec potřebné stávající úpravu měnit. Při zpracování této kapitoly používám převážně metodu deskripce. Dále se věnuji samotnému GDPR, konkrétně analyzuji klíčové pojmy, se kterými nařízení pracuje a základní zásady, na kterých je vystavěno. Tato kapitola je zpracována metodou analýzy právního předpisu, při použití především objektivně–teleologického a jazykového výkladu.

Po úvodních, spíše teoretických kapitolách, následují stěžejní části práce, zaměřeny i do praxe. Ve třetí kapitole se zaměřuji na novou povinnost, a to povinnost jmenovat pověřence. V kapitole následující se poté zabývám dopady GDPR na vybrané oblasti typické pro samosprávnou činnost. Kromě metody analýzy a komparace v těchto kapitolách využívám i metodu empirickou, kdy informace čerpám z rozhovorů s osobou vykonávající pro obec funkci pověřence.

Konečně v závěrečné fázi této diplomové práce vyhodnocuji všechny získané poznatky. Za využití metod syntézy, indukce a dedukce poskytnu odpovědi na výše popsané výzkumné otázky a hodnotím, nakolik se má hypotéza potvrdila.

Co se týče zdrojů, vzhledem k stále ještě relativní novosti tohoto nařízení, je současný stav zpracování ochrany osobních údajů v rámci správního práva poměrně nedostatečný, neexistuje totiž (zatím) dostatek publikací, které by se tímto tématem zabývaly.

Při psaní této práce byl stěžejním zdrojem komentář k nařízení.² Dále jsem pracovala i s publikacemi Janečkové, Žúrka, Navrátila či Nulíčka. Ke studiu předchozí právní úpravy mi posloužily zejména publikace autorů Bártíka, Melotíkové či Matese. Jako důležitý zdroj v této

² PATTYNOVÁ, Jana a kol. *Obecné nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR): data a soukromí v digitálním světě: komentář*. Praha: Leges, 2018. 487 s.

oblasti musím zmínit i stanoviska Úřadu pro ochranu osobních údajů a pracovní skupiny WP29, která nyní vystupuje jako Evropský sbor pro ochranu osobních údajů.

Tato práce vychází z právního stavu ke dni 22. 6. 2020.

1. Ochrana osobních údajů

Kapitola je obsahově rozdělena na úvod do tématu, věnující se vymezení práva na ochranu osobních údajů a jeho zasazení do širšího kontextu, následně se krátce zmiňují i o důvodech vzniku tohoto práva. Poté již následuje část analyzující jednotlivé právní prameny, které systematicky rozděluje podle hlediska jejich původu. Nejprve se tedy věnuje pramenům mezinárodním, dále unijním a nakonec vnitrostátním.

1.1 Právo na soukromí a ochrana osobních údajů

Právo na ochranu osobních údajů se považuje za součást obsahově širšího, základního práva na ochranu soukromí.³ Kromě práva na ochranu osobních údajů tvoří obsah práva na ochranu soukromí celý katalog speciálních základních práv, mezi které řadíme právo na nedotknutelnost obydlí, nedotknutelnost osobnosti, ochranu rodiny, listovního tajemství aj...⁴

Pokud bychom chtěli pojem osobní údaj vymezit, neobejdeme se bez definování pojmu soukromí, neboť osobní údaj můžeme chápat jako „*množinu informací vztahující se k soukromí určité osoby*“.⁵ Vymezení pojmu soukromí však činí potíže pramenící ze skutečnosti, že v žádném zákoně nenacházíme jeho definici. Jisté vztyčné body pro vymezení poskytuje zejména judikatura (ať už mezinárodní či vnitrostátní) a odborná literatura věnující se tomuto tématu.

Právě v literatuře najdeme první pokusy o definování soukromí, resp. práva na ochranu soukromí. Z počátku bylo právo na soukromí obsahově chápáno úžeji, spíše jen jako *právo člověka být ponechán o samotě, mít zachován nerušený klid* či jako *sféra, v níž byl člověk obezředen*.⁶ Postupem času se začalo (především soudní mocí) soukromí vykládat extenzivněji. K extenzivnímu výkladu se přihlásil i ESLP např. v rozsudku *Niemietz v. Německo*, ve kterém uvádí, že „*nelze soukromí vymezovat jen jako jakýsi vnitřní kruh, v němž může jednotlivec žít podle svých představ, ale respektování soukromého života má znamenat i možnost každého zakládat a rozvíjet vztahy s lidmi*.“ ESLP však zároveň dodává, že nehodlá podávat vyčerpávající definici soukromí ani jeho složek, neboť soukromí je dynamickou kategorií, která se v čase vyvíjí.⁷

Ústavní soud ČR v jednom ze svých nálezů věnujících se ochraně soukromí uvádí, že „*soukromý život existuje jak v prostorové dimenzi (spočívající v ochraně obydlí), tak v autonomní existenci jedince a v nerušené tvorbě sociálních vztahů a zároveň součástí soukromí osoby je i garance sebeurčení ve smyslu*

³ WAGNEROVÁ, Eliška a kol. *Listina základních práv a svobod: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012, s. 280-281.

⁴ Tamtéž.

⁵ MELOTÍKOVÁ, Petra. *Ochrana osobních údajů v rámci veřejné správy*. Praha: Leges, 2018, s.13.

⁶ S.D. Warren a L.D. Brandeis *the right of privacy*, Harvard Law Review 4/ 1890, s. 193 an., citováno dle MATES, Pavel. *Ochrana soukromí ve správním právu*. Praha: Linde, 2004, s. 11.

⁷ Rozhodnutí ve věci *Niemietz v. Německo* ze dne 16. 12. 1992. Stížnost 13710/88, bod 29. (Získáno 17. ledna z databáze HUDOC), citováno dle MATES: *Ochrana soukromí...*, s.14.

zásadního rozhodování jednotlivce o sobě samém“.⁸ Jak můžeme z citace vidět, v tomto nálezu se ÚS přihlásil (stejně jako ESLP) k extenzivnímu výkladu pojmu soukromí a soukromý život. Dále v nálezu opět upozornil na dynamičnost definice a nutnost jejího chápání v dobové celistvosti.

V konstantní judikatuře ÚS pak nalezneme definici práva na soukromí jako práva dvousložkového, zahrnující v sobě složku pozitivní a negativní. Pozitivní složka spočívá v právu jedince svobodně rozhodovat o zpřístupnění informací ze soukromého života veřejnosti, složka negativní pak představuje právo bránit se proti zásahům provedeným nezákonně.⁹

V současné odborné literatuře nacházíme nespočet definic práva na soukromí, ačkoliv Wagnerová trefně podotýká, že poskytnout všezahrnující definici soukromého života je prakticky nemožné.¹⁰ Osobně se domnívám, že však lze v definicích vysledovat určité společné a důležité znaky, kterými lze soukromí vymezit.

První důležitý znak spatřuji v komplexnosti a mnohovrstevnatosti pojmu soukromí. Mates v této souvislosti uvádí, že „se jedná o komplexní právo chránící osobnost člověka jako celku, přičemž to, co tvoří složky práva na soukromí, nepředstavuje uzavřený katalog, ale jde o dynamický, měnící se a vyvíjející se systém.“¹¹ Složky práva na soukromí pak dle jeho názoru představují např. právo na rodinný život, právo na nedotknutelnost obydlí, jména, příjmení, intimní sféry, sexuálního života a práva další. Wagnerová pak podobně v této souvislosti rozčleňuje komplexní právo na soukromí do čtyř oblastí – osobní soukromá sféra, rodinný život, soukromí v prostorové dimenzi a soukromí jako důvěrnost komunikace.¹²

Za druhý důležitý znak pak pokládám nejenom interní, ale i externí rozměr soukromí. Interní rozměr soukromí chápu v té podobě, v jaké bylo původně na soukromí nazíráno, tedy spíše jen jako právo být ponechán o samotě.¹³ Naproti tomu, neméně důležitý, externí rozměr soukromí se vztahuje k vytváření vztahů a fungování jedince ve společnosti. Wagnerová v rámci externa hovoří o pracovních, obchodních či sociálních aktivitách jedince.¹⁴ Klíma v podobné souvislosti rozlišuje soukromí v užším a širším smyslu. Soukromí v užším smyslu definuje jako ochranu subjektivně vytvářené představy o soukromém životě člověka, zatímco soukromí v širším smyslu „spočívá i v ochraně širšího okolí bezprostředně navazujícího na životní potřeby a zájmy dané osoby, a především spjaté s rodinou, přáteli apod.“¹⁵

⁸ Nález Ústavního soudu ze dne 22. 3. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 24/10, bod 29.

⁹ MATES: *Ochrana soukromí*..., s. 15.

¹⁰ WAGNEROVÁ: *Listina* ..., s.282.

¹¹ MATES: *Ochrana soukromí*..., s. 20.

¹² WAGNEROVÁ: *Listina* ..., s. 282.

¹³ MATES: *Ochrana soukromí*..., s. 14.

¹⁴ WAGNEROVÁ: *Listina* ..., s. 282.

¹⁵ KLÍMA, Karel. *Ústavní právo. 5. aktualizované vydání*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016, s. 293.

1.2 Právní regulace

Na úvod této podkapitoly považují za nutné poznamenat, že tato část práce věnující se legislativě ochrany údajů, podává přehled jen o nejvýznamnějších dokumentech a právních předpisech, jež mají na podobu současné ochrany osobních údajů uvnitř veřejného sektoru vliv. Rozhodně nemám za cíl podat v této oblasti vyčerpávající přehled, neboť jsem toho názoru, že za prvé je tato oblast již nespočetněkrát zpracována a za druhé, má diplomová práce se zaměřuje na problémy související s aktuální právní úpravou.

Podkapitolu záměrně začínám dokumenty datujícími se zhruba do poloviny minulého století, jelikož o cílené právní úpravě ochrany osobních údajů lze hovořit právě až od této doby. Lidé si začali důležitost ochrany dat uvědomovat v reakci na dvě zásadní události minulého století. Tou první (a tragickou) bylo zneužívání osobních údajů týkajících se zejména náboženství, etnického původu a sexuální orientace, ke kterému docházelo v průběhu 2. sv. války v nacistickém Německu. Druhým uváděným důvodem je pak rozvoj moderních technologií, zejména počítačů a internetu, započatý v 60. letech minulého století.¹⁶

1.2.1 Mezinárodní úprava

Jako první zásadní dokument je uváděna Všeobecná deklarace lidských práv z roku 1948, vytvořena Valným shromážděním Organizace spojených národů. Jak už však název dokumentu napovídá, jeho nevýhodou bylo to, že jakožto pouhá deklarace nebyla právně závazná, často je pak autory označována pouze jako katalog právních obyčejů.¹⁷ Deklarace obsahuje katalog lidských práv, mezi kterými nechybí ani široce definované právo na ochranu soukromí, obsažené v čl. 12. Tento článek zakotvuje zákaz kohokoliv zasahovat do soukromého života jedince, jeho rodiny, domova a korespondence, chráněna je i čest člověka a jeho pověst. Rovněž tento článek obsahuje právo na ochranu proti takovým zásahům.

Druhým významným mezinárodním dokumentem přijatým o dva roky později je Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, která vznikla na půdě Rady Evropy. Tato úmluva v jednom ze svých článků stanoví právo jedince na respektování rodinného a soukromého života, obydlí a korespondence.¹⁸ Navíc oproti Deklaraci taxativně stanoví případy zákonných licencí, kdy stát prostřednictvím svých orgánů může do práva zasahovat. Těmito případy jsou např. ochrana národní bezpečnosti, ochrana zdraví, morálky či ochrana

¹⁶ MATES: *Ochrana soukromí...*s. 184.

¹⁷ NAVRÁTIL: *GDPR...*, str. 27.

¹⁸ Čl. 8, odst. 1 *Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod*, vyhlášené jako *Sdělení č. 209/1992 Sb., Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících*.

hospodářského blahobytu země. Ve všech případech však musí jít o zásahy zákonné a v demokratické společnosti nezbytné.¹⁹ Současně, ve srovnání s výše zmíněnou Deklarací, Úmluva s sebou přinesla zakotvení nezávislého a stálého úřadu pro kontrolu dodržování lidských práv ze strany státu. Tímto úřadem je Evropský soud pro lidská práva, na který se může jedinec se žalobou směřující proti státu za stanovených podmínek obrátit.²⁰

Během 70. a 80. let pokrok technologií masově rostl kupředu a Rada Evropy, vědoma si nedostatků úpravy, začala formou právně nezávazných dokumentů, tzv. rezolucí,²¹ regulovat uchovávání osobních údajů jak v soukromém, tak i veřejném sektoru. Na úrovni členských států Rady Evropy však tyto rezoluce nebyly dostatečně promítnuty do vnitrostátních předpisů, proto byla potřeba přijít s ochranou efektivnější. Tu představuje Úmluva o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování dat (zkráceně nazývána Úmluva č. 108). Úmluva byla přijata 28. 1. 1981, datum 28. ledna je pak považováno za mezinárodní den ochrany osobních údajů. Na okraj poznamenávám, že v České republice však byla úmluva platná až o dvacet let později – od listopadu 2001.

Stejně jako rezoluce Rady Evropy, Úmluva č. 108 reguluje zpracování osobních dat v oblasti soukromého i veřejného sektoru. Úmluva již pracuje s pojmy jako osobní údaj, správce údajů, zvláštní skupiny údajů, zpracování a automatizované zpracování, které se v obsahově nezměněné podobě využívají i v současné době. Ve svém čl. 5 také stanovuje zásady zpracování osobních údajů jako je zákonnost zpracování, zpracování pro konkrétní účely, přiměřenost zpracování stanovenému účelu, přesnost a aktuálnost údajů a minimalizace doby uchovávání. Zároveň Úmluva zakotvuje povinnost členským státům provést taková vnitrostátní opatření, která platnost zásad zaručí. Jen doplním, že tyto zásady jsou promítnuty i do aktuálního nařízení o ochraně osobních údajů.²²

Z dalších významných článků uvedu např. článek věnující se povinnosti zavést vhodná bezpečnostní opatření sloužící k ochraně osobních údajů či článek stanovující záruky pro subjekty údajů, ke kterým patří např. právo na informace o totožnosti správce údajů, právo na opravu údajů nebo vymazání či právo na opravné prostředky při nevyhovění právům předešlým.²³

¹⁹ Tamtéž, čl. 8, odst. 2.

²⁰ Tamtéž, čl. 19 an.

²¹ *Resolution (73) 22 on the protection of the privacy of individuals vis-à-vis electronic data banks in the public sector a Resolution (74) 29 on the protection of the privacy of individuals vis-à-vis electronic data banks in the private sector*, více k ochraně dat v rámci Rady Evropy např. MELOTÍKOVÁ, Petra. *Vybrané právní nástroje Rady Evropy v oblasti ochrany osobních údajů*. Dostupné na https://www.law.muni.cz/sborniky/cofola2008/files/pdf/sprava/melotikova_petra.pdf.

²² Čl. 5 GDPR.

²³ Čl. 8 Úmluvy Rady Evropy č. 108 ze dne 28. ledna 1981 o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat.

1.2.2 Unijní úprava

Evropsko-unijní ochranu osobních údajů nalezneme jak na úrovni práva primárního, tak i sekundárního. Z hlediska zakládajících smluv se ochraně dat věnuje zejména Smlouva o fungování EU v článku 16, ve kterém nalezneme i pravomoc orgánů Unie činit v této oblasti potřebná opatření. Listina základních práv EU v článku 8 stanoví právo každého na ochranu osobních údajů, právo na korektní a účelné, na základě právního titulu učiněné zpracování a dále i právo na přístup k údajům a právo na jejich opravu.

Co se týče práva sekundárního, v roce 1995 byla přijata Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů, kterou se měla uskutečnit harmonizace právní úpravy v jednotlivých členských státech EU. Směrnice byla v platnosti poměrně dlouhou dobu, zrušena byla až s účinností GDPR.

Směrnice obsahově navazuje na Úmluvu č. 108, na svém začátku opět definuje základní pojmy z oblasti ochrany údajů jako osobní údaj, správce, zpracovatel, třetí osoba a další. Oproti Úmluvě č. 108 však stanoví svou působnost již mnohem širěji, týká se totiž jak zpracování plně automatizovaného, tak částečně automatizovaného, ale rovněž i plně neautomatizovaného.²⁴ Ve svých dalších člancích stanoví zásady, kterými se zpracování má řídit. Jedná se např. o zásadu korektního a zákonného zpracování, shromažďování pro stanovené účely, zpracování má být přiměřené a přesné.²⁵ Tyto zásady převzalo i nynější nařízení. Rovněž, stejně jako v nynější úpravě, nalezneme ve Směrnici i právní tituly pro zpracování.²⁶ Dále směrnice upravuje i informační povinnost správce vůči subjektu údajů či právo na přístup ke zpracovávaným údajům. Také je zakotveno právo na soudní přezkum.²⁷

Opět masový rozvoj technologií na začátku nového tisíciletí byl hybným motorem pro přijetí nové právní úpravy. Ukázalo se, že směrnice nedosáhla kýžené harmonizace v takové míře, jaká byla Uníí očekávána. Úroveň ochrany napříč členskými státy stále nebyla sjednocena, proto bylo potřeba upustit od regulace formou směrnice a zvolit nařízení, jehož charakteristikou je (na rozdíl od směrnice) přímá aplikovatelnost a nulová možnost pozměnění členskými státy.²⁸ V roce 2016 bylo přijato Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES.

²⁴ Čl. 3 Směrnice 95/46/ES.

²⁵ Tamtéž, čl. 6.

²⁶ Tamtéž, čl. 7.

²⁷ Tamtéž, čl. 22.

²⁸ Čl. 288 *Smlouvy o fungování Evropské Unie*.

Kromě výše uvedených pramenů je třeba poznamenat, že problematika ochrany údajů představuje na unijní úrovni komplexní právní rámec. Například, ochranou dat v oblasti trestního práva se zabývá Směrnice o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů.²⁹

Při využívání elektronického prostředku pak ochranu údajů nalezneme v tzv. e-Privacy směrnici.³⁰ Směrnice by však měla být v nejbližší době nahrazena tzv. e-Privacy nařízením, jenž by mělo plnit doplňkovou ochranu k GDPR v prostředí elektronických komunikací.³¹

1.2.3 Vnitrostátní úprava

Ve srovnání s prvními mezinárodními smlouvami byla ochrana osobních údajů do českého právního řádu promítnuta až o mnoho let později. Počátkem vnitrostátní ochrany dat je přijetí zákona č. 256/1992 Sb., o ochraně osobních údajů v informačních systémech. Zákon však nebyl plnohodnotným předpisem, např. Žůrek upozorňuje na zásadní nedostatek spočívající již v absenci úpravy orgánu dozoru. Jako další problém uvádí, že zákon upravuje ochranu dat v informačních systémech, kterých ale na počátku 90. let minulého století byla oproti evidencím vedených v papírové podobě menšina.³²

Jistou zvláštnost ve vnitrostátní úpravě představuje skutečnost, že až po účinnosti výše zmíněného zákona byla ochrana osobních údajů zakotvena na úrovni ústavní (většinou bývá postup při přijímání zákona opačný, zákon spíše konkretizuje práva stanovená předpisem ústavní síly). Na konci roku 1992 byla Usnesením předsednictva České národní rady vyhlášena Listina základních práv a svobod. Listina se ochranou soukromí a ochranou dat zabývá především v článcích 7, 10 a 13. Sedmý článek ve svém prvním odstavci stanoví obecné právo každého na nedotknutelnost jeho osoby, jeho soukromí a zároveň uvádí požadavek na případné omezení, které může stanovit pouze zákon. Speciální ustanovení, k obecnému sedmému článku, představuje čl. 10 odst. 3., který zakotvuje právo každého na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě. Čl. 13 pak obsahuje právo na ochranu listovního tajemství.

Ačkoliv to ze znění citovaných článků na první pohled nevyplývá, právo na soukromí a právo na ochranu osobních údajů nelze pokládat za práva absolutní, tzn. neomezená. Častým

²⁹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/977/SVV.

³⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES ze dne 12. července 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací.

³¹ ŽŮREK: *Praktický průvodce ...*, s. 17-18.

³² Tamtéž.

případem, kdy dochází k omezování práva, je realizování jiného základního práva – práva na informace (v oblasti veřejné správy vycházející z čl. 17 odst. 5 LZPS), což může vést ke kolizi těchto dvou práv, resp. hodnot. Výsledek nelze paušalizovat a dopředu stanovit, kterému právu dát přednost, řešení spočívá v aplikaci testu proporcionality.³³

V roce 2000 byl zákon nahrazen zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů. Ze změn, které nový zákon přinesl, lze na prvním místě zmínit zřízení dozorového orgánu, jímž byl (a stále je) Úřad pro ochranu osobních údajů. Dále, v oblasti působnosti se zákon již nevztahoval pouze na zpracování v informačních systémech, ale na jakékoliv zpracování. Zákon pracuje s kategorií citlivých údajů, upravuje předávání osobních údajů do jiných států či stanoví přestupky a sankce za ně. Zákon prošel významnou novelou v souvislosti se vstupem České republiky do EU, byl nahrazen až úpravou obsaženou v přímo použitelném GDPR a až v souvislosti s účinností níže popsaného adaptačního zákona, byl ke dni 24. 4. 2019 oficiální cestou zrušen.

I přesto, že GDPR je přímo aplikovatelné, bez nutnosti jeho transpozice do vnitrostátní úpravy,³⁴ v současné době se úprava ochrany osobních údajů tímto nařízením nevyčerpává. Ke dni psaní této práce je již účinný tzv. adaptační zákon – zákon. č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů. Prostřednictvím tohoto zákona dochází k implementaci nařízení GDPR do českého právního řádu.³⁵ Vůči GDPR je adaptační zákon jen doplňujícím předpisem, který upravuje zejména ty aspekty, které podle nařízení mají mít základ ve vnitrostátním zákoně či aspekty, které jsou ponechány k fakultativní úpravě jednotlivým členskými státy.³⁶ Český zákonodárce v tomto zákoně upravil zejména postavení Úřadu pro ochranu osobních údajů, omezil povinnost jmenovat pověřence pro určité subjekty či zrušil sankce vůči orgánům veřejné moci. Je třeba zmínit, že kromě adaptace nařízení GDPR, zákon o zpracování osobních údajů reaguje i na přijetí trestněprávní směrnice, zabývající se ochranou osobních údajů při fungování justičních a policejních orgánů.

Ochranou dat ve veřejné správě se zabývá velké množství dalších zvláštních právních předpisů. Bez nároků na úplnost lze uvést např. z. č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, z. č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, z. č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších

³³ Více k omezování základních práv a testu proporcionality např. v Nálezu Ústavního soudu ze dne 10. 9. 2014 sp. zn. I. ÚS 3859/13, bod 23.

³⁴ Čl. 288 *Smlouvy o fungování Evropské Unie*.

³⁵ Ministerstvo vnitra. *Vláda schválila návrh zákona o zpracování osobních údajů* [online]. Pravniprostor.cz, 21. 3. 2018 [cit. 4. 6. 2020]. Dostupné na: <<https://www.pravniprostor.cz/aktuality/aktuality/vlada-schvalila-navrh-zakona-o-zpracovani-osobnich-udaju>>

³⁶ ŽÚREK: *Praktický průvodce...*, s. 19.

předpisů, z. č. 46/2000 Sb., tiskový zákon, ve znění pozdějších předpisů, z. č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Důležitým vnitrostátním pramenem je i občanský zákoník. V části věnované ochraně osobnosti člověka nalezneme i ustanovení chránící jeho soukromí.³⁷ Zákoník mj. stanoví, za jakých podmínek je možné do soukromí člověka zasahovat. Kromě klíčového svolení dotčené osoby počítá i s omezeními na základě tohoto zákona, včetně, pro veřejnou správu zásadních, úředních licencí. Pokud zásah neproběhl v zákonných intencích, zákoník též upravuje nároky negatorní a restituční, jimiž lze v případě protiprávního stavu sjednat nápravu. Na rozdíl od úpravy v GDPR, v OZ nalezneme i úpravu týkající se ochrany osobnosti po smrti člověka.

Vzájemný vztah mezi veřejnoprávní ochranou údajů a ochranou prostřednictvím soukromého práva může být vymezen pomocí hlediska systematickosti. Pokud se bude jednat o jednorázové, nesystematické zásahy, je vhodné použití občanského zákoníku. Jestliže se o takové zásahy jednat nebude, je na místě přistoupit k ochraně veřejnoprávní.³⁸

³⁷ § 81 an. OZ.

³⁸ Stanovisko ÚOOÚ č. 6/2009, s. 2.

2 Obecné nařízení o ochraně osobních údajů

V této kapitole podávám přehled o stěžejních pojmech a zásadách nařízení. Jelikož by se však jednalo o téma velmi rozsáhlé, spíše se zaměřuji jen na tu problematiku, která je důležitá ve vztahu k působnosti obcí, jakožto územně-samosprávných korporací.

2.1 Klíčové pojmy

Definici jednotlivých pojmů nalezneme zejména v článku 4 GDPR. Považuji za nutné poznamenat, že nařízení přebírá pojmy v téměř totožné podobě z předchozích úprav, proto při analýze pojmů čerpám i z dosavadní judikatury a literatury.

Stěžejním pojmem je *osobní údaj*, jehož vymezení věnuji v této kapitole značnou pozornost, a to ze dvou důvodů. Prvním důvodem je jeho důležitost – pokud by totiž obec dospěla k závěru, že informace nedosahuje kvality osobního údaje, aplikace GDPR by vůbec nepřicházela v úvahu, spíše by se nabízelo použití institutů soukromého práva, konkrétně práva na ochranu osobnosti.³⁹ Druhým důvodem je, za určitých okolností, problematičnost vymezení pojmu. Ačkoliv se nejedná o definici novou a lze vycházet i z množství dosavadní judikatury, ohledně rozsahu pojmu osobní údaj se čas od času vyskytnou problematické aspekty, na které v následujícím textu upozorním.

Osobním údajem se dle nařízení rozumí: „*veškeré informace o identifikované nebo identifikovatelné fyzické osobě; identifikovatelnou fyzickou osobou je fyzická osoba, kterou lze přímo či nepřímo identifikovat, zejména odkazem na určitý identifikátor*“⁴⁰ [pozn. autora: dále následuje demonstrativní výčet identifikátorů].

Na základě této široké definice lze v rámci obcí uvažovat o různorodých informacích vyjádřených v podobě textové (jméno a příjmení občanů či zaměstnanců obce), číselné (rodná čísla či údaje o platech zaměstnanců⁴¹), grafické (rukopis) ale i další. Z obsahu vnitrostátní judikatury lze výčet doplnit, a to např. rozsudkem NSS, kde NSS považuje za osobní údaj i číslo mobilního telefonu, a to i přesto, že je „*v čase proměnné a zároveň nijak nespécifikuje její* [pozn. autora: *fyzické osoby*] *fyzickou, psychickou, ekonomickou, kulturní nebo sociální identitu*.“ Důležitější je však uvést, že NSS ve stejném rozsudku zaujal rozšiřující výklad pojmu osobní údaj a jako test stanovil možnost určitou osobu nějakým způsobem kontaktovat.⁴²

Naopak však NSS (a dle mého názoru poněkud překvapivě) judikoval v rozsudku týkajícího se údajů v knize návštěv umístěné na služebně policii, že údaje v rozsahu jméno, příjmení a číslo

³⁹ NONNEMANN, František. *Objektivní, či subjektivní pojetí osobního údaje?* Právní rozhledy 12/2015, s. 425.

⁴⁰ Čl. 4 odst. 1 GDPR.

⁴¹ PATTYNOVÁ: *Obecné nařízení...*, s. 48.

⁴² Rozsudek NSS ze dne 29. 7. 2009, sp. zn. 1 AS 98/2008.

občanského průkazu nelze za osobní údaje považovat, neboť jen na základě takových údajů nelze konkrétní osobu určit.⁴³ Dle názoru NSS tedy ne vždy určitá kombinace informací vede k jednoznačné identifikaci fyzické osoby a za takových okolností nelze informaci za osobní údaj považovat. NSS se tímto názorem přiklonil k relativizaci a subjektivnímu pojetí pojmu osobního údaje. Subjektivní pojetí osobního údaje kromě výše citované judikatury nalezneme i v publikacích některých autorů, jako jsou Maštálka či Novák.⁴⁴ Druhý názorový proud, tendující k objektivnímu pojetí, představují zejména autoři Nonnemann, Hejlík a Matoušová.⁴⁵

Osobně se přikláním k objektivnímu výkladu osobního údaje, a to ze dvou důvodů. Jednak se ztotožňuji s tvrzením Nonnemanna, který prostřednictvím teleologického výkladu norem dospívá k názoru, že vynětí určitých správců z důvodu subjektivního pojetí osobního údaje, by pro subjekty údajů vedlo k nepřiměřeným a nespravedlivým zásahům do soukromí, dostávajících se zcela do rozporu se smyslem a účelem zákona.

Jestliže nad to na jeho příkladu subjektivního pojetí osobního údaje aplikuji argument ad absurdum, naskýtá se dle mého názoru, s přihlédnutím k možným následkům, jasné řešení. Autor uvádí, že pokud by subjekt nakládal s určitými informacemi o osobách, aniž by disponoval možností je identifikovat, nacházel by se zcela mimo intence ZOOÚ (nyní použitelné i na GDPR). Následně by tak mohl takové informace šířit dále a poskytovat je jiným správcům. Tito správci by už dotyčné osoby mohli snadno identifikovat, a právě přes původní subjekt se tak, bez nutnosti právního titulu dostat k množství informací, přičemž původní poskytovatel informací by za takové chování nenesl podle zákona o ochraně údajů odpovědnost. Domnívám se, že taková situace je více než nežádoucí a zcela proti smyslu dotčené právní úpravy.

Druhý důvod spatřuji v požadavku legitimního očekávání subjektu údajů. Z pohledu fyzických osob (často právně neznalých), jejichž data jsou používány, míním, že subjektivní pojetí osobního údaje by pro ně mohlo vytvořit značně nepřehlednou situaci. Tu lze demonstrovat na případech, kdy by stejná kombinace zpracovávaných dat u jednoho správce vedla k povinnosti aplikace veřejnoprávních předpisů ochrany údajů a u dalšího správce již nikoliv. Fyzická osoba by v takové situaci stěží mohla dopředu odhadnout v jaké míře a kvalitě budou její data chráněna. I z tohoto důvodu považuji za žádoucí posuzovat osobní údaje z objektivního hlediska.

Logickými se mi pak jeví meze objektivního charakteru osobního údaje (jak ostatně předvíдалa i předcházející směrnice), kdy lze o osobním údaji hovořit, pokud je možné

⁴³ Rozsudek NSS ze dne 29. 7. 2009, č.j. 1 AS 98/2008–148.

⁴⁴ NONNEMANN: *Objektivní, či subjektivní ...*, s. 425–432.

⁴⁵ Tamtéž.

identifikovatelnost provést za využití všech prostředků, které mohou být rozumně použity, a to jak správcem, tak kteroukoliv jinou osobou.⁴⁶

Z dikce definice osobního údaje pak lze jednoznačně konstatovat, že se nařízení vztahuje pouze na data fyzických osob (a to, jak je ostatně pro unijní legislativu typické, bez ohledu na jejich státní příslušnost či bydliště).⁴⁷ V terminologii nařízení se označují jako subjekty údajů. Nařízení tedy nelze aplikovat pro ochranu údajů osob právnických,⁴⁸ nicméně v praxi obcí bude nutné rozlišovat, neboť za určitých okolností lze z údajů o právnické osobě identifikovat osobu fyzickou (např. e-mailová adresa obsahující jméno zaměstnance s doménou společnosti), a v takovém případě ochrana prostřednictvím GDPR samozřejmě náleží.⁴⁹ Další výjimku z široké působnosti může představovat bod 27 Recitálu GDPR, jenž deklaruje, že se nařízení nevztahuje na osobní údaje zesnulých osob. V těchto případech bude nutné aplikovat občanský zákoník.

Na druhou stranu, GDPR nečiní rozdíl v tom, zda se jedná o fyzickou osobu podnikající či nepodnikající, ochrana náleží bez rozdílu. Ochranu údajů živnostníků a osob svobodně podnikajících však v minulosti negoval Ústavní soud. V nálezu za pomoci analogie dovedl, že podnikající osoby, stejně jako osoby právnické, nepožívají ochranu soukromí, resp. osobních údajů.⁵⁰

Jsem toho názoru, že tento nálezh byl poněkud problematický, neboť již ve výše citované judikatuře ESLP soud upozorňuje na to, že rozsah pojmu soukromý život nelze izolovat od profesního života jedince, neboť *„právě během své pracovní činnosti má většina lidí značnou, ne-li největší příležitost rozvíjet vztahy s vnějším světem. (...) Takže zejména v případě osoby provozující svobodné povolání může být její práce v tomto kontextu tak významnou součástí jejího života, že se stává nemožným zjistit, v jakém postavení jedná v určitém okamžiku.“*⁵¹

Domnívám se, že k podobnému názoru, avšak za jiných skutkových okolností, dospěl i ÚS, když se v jednom ze svých nálezů zabýval soukromím na pracovišti při výkonu veřejné služby. ÚS zde přiznává zaměstnanci ochranu soukromí i na pracovišti, ačkoliv ve srovnání s jinými místy, v odlišné kvalitě. Pokud tedy ÚS přiznává jistou ochranu soukromí i zaměstnanci v rámci pracovní činnosti, míním, že na základě analogie by takovou ochranu měli požívat i živnostníci či zástupci svobodných povolání. Pro rozlišování mezi jednotlivými subjekty zde nenacházím legitimního zdůvodnění.

⁴⁶ Bod 26 Recitálu Směrnice 95/46/ES.

⁴⁷ Bod 14 Recitálu GDPR.

⁴⁸ Tamtéž.

⁴⁹ PATTYNOVÁ: *Obecné nařízení...*, s. 53.

⁵⁰ Nález Ústavního soudu ze dne 9. 3. 2004, sp. zn. Pl. ÚS 38/02.

⁵¹ Rozhodnutí ve věci *Niemietz v. Německo* ze dne 16. 12. 1992. Stížnost 13710/88, bod 29. (Získáno 17. ledna z databáze HUDOC).

Věci se zabýval i ÚOOÚ, jež k dané problematice vydal stanovisko a problematickou situaci překlenul argumentací stanovící „že výrok ÚS obecně nezavazuje, jelikož se nejednalo o *ratio decidendi* (nosné důvody rozhodnutí) a právní argumentace ÚS není přesvědčivá“.⁵² Dle mého názoru však lze tento problém lépe překlenout argumentací spočívající na povinnosti eurokonformního výkladu, kdy jak v přechozí směrnici, tak v současném nařízení žádnou výjimku z ochrany pro podnikatele nenalezneme.⁵³

Jak podotýká např. Janečková,⁵⁴ klíčovým hlediskem pro osobní údaj je identifikovatelnost, kterou autorka chápe jako přímý vztah mezi údajem a jednotlivou fyzickou osobou, přičemž existují rozdíly spočívající v množství vynaložených prostředků a úsilí nutných k identifikaci, na základě kterých lze mluvit o identifikovatelnosti *přímé* a *nepřímé*. O přímou identifikaci fyzické osoby se jedná např. v případech, kdy obec disponuje přesnými údaji, z kterých je možné osobu jednoduše určit. O nepřímou identifikaci se jedná tehdy, „pokud proces, který povede k určení konkrétní osoby až po vynaložení většího úsilí, neboť správce např. disponuje pouze jejím popisem či fotografií, ale ne identifikačními údaji.“⁵⁵

Jen pro doplnění problematiky uvádím, že jako podmnožina kategorie osobních údajů bývá uváděna zvláštní kategorie osobních údajů. Definicí však GDPR nepodává, pouze stanoví, že se jedná o citlivé osobní údaje.⁵⁶ Výčet informací spadajících do této kategorie nalezneme v čl. 9 GDPR, který zároveň stanoví přísnější požadavky na zpracování těchto údajů. Do zvláštní kategorie osobních údajů řadíme např. informace týkající se rasového či etnického původu, informace o politických názorech, náboženském vyznání, údaje o zdravotním stavu či sexuálním životě nebo sexuální orientaci fyzické osoby...⁵⁷ Z pohledu působnosti obcí se však domnívám, že ke zpracování těchto údajů, na rozdíl například od zdravotnických zařízení, dochází v minimální míře.

Zpracováním je definováno nařízením jako „jakákoliv operace nebo soubor operací s osobními údaji nebo soubory osobních údajů, který je prováděn pomocí či bez pomoci automatizovaných postupů, jako je sbromáždění, zaznamenání, uspořádání, strukturování, uložení, přizpůsobení nebo pozměnění, vyhledání, nablédnutí, použití, zpřístupnění přenosem, šíření nebo jakékoliv jiné zpřístupnění, seřazení či zkombinování, omezení, výmaz nebo zničení.“⁵⁸

První část definice, věnující se odpovědi, co vlastně lze pod zpracování podřadit, je opět značně široká, s cílem postihnout veškeré možné nakládání s údaji, aby se zabránilo obcházení

⁵² Stanovisko ÚOOÚ č. 3/2011, s. 3.

⁵³ Více k eurokonformnímu výkladu např. v Nálezu Ústavního soudu ze dne 3. 5. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 66/04.

⁵⁴ JANEČKOVÁ, Eva. *GDPR-řešení problémů v praxi obcí*. Praha: Grada, 2019, s. 20.

⁵⁵ Tamtéž.

⁵⁶ Bod 10 Recitálu GDPR.

⁵⁷ Čl. 9 GDPR.

⁵⁸ Čl. 4 GDPR.

zákona. Žůrek však upozorňuje,⁵⁹ že i značně extenzivní výklad pojmu musí mít jisté mantinely a zpracováním by neměla být jakákoliv operace s osobním údaji. Tímto pomyslným mantinelem je dle jeho názoru znak systematičnosti, ačkoliv ho, na rozdíl od předchozího vnitrostátního zákona, v GDPR nenacházíme. Znak systematičnosti by se měl uplatňovat v souvislosti s manuálním zpracováním osobních údajů, z dosahu nařízení by tedy měly být vyňaty takové manuální operace obcí, u kterých osobní údaje nejsou dále zařazeny nebo obsaženy v rámci evidencí. U zpracování prostřednictvím automatizovaných postupů se hledisko evidenční neuplatní.

Důležitou podmínkou je i to, že zpracování by se mělo týkat již určité kategorie fyzických osob.⁶⁰ Pouze pokud činnost splňuje výše uvedené znaky, lze o ni hovořit jako o zpracování osobních údajů a aplikovat GDPR.

V druhé části definice pak najdeme demonstrativní výčet činností, které jsou považovány za zpracování, přičemž stačí, aby obce v rámci svých činností uskutečnily pouze jedinou z nich. Jak uvádí komentář, takové případy však v praxi nejsou časté, neboť vždy dochází alespoň ke shromáždění a uchování údajů.⁶¹ Pro představu uvedu, že činnosti obcí, u kterých lze hovořit o zpracování, mohou být např. vedení archivu, zveřejňování písemností na úřední desce, změna osobních údajů občana na základě změny trvalého bydliště, skartace údajů či poskytování informací na základě individuální žádosti.⁶²

Definici správce nalezneme v odst. 7 téhož článku a stejně jako ve směrnici se správcem rozumí „*fyzická nebo právnická osoba, orgán veřejné moci, agentura nebo jiný subjekt, který sám nebo společně s jinými určuje účely a prostředky zpracování osobních údajů*“.⁶³ Tento bod vlastně definuje osobní působnost nařízení, určuje, které subjekty jsou povinny se nařízením řídit. Ačkoliv GDPR orgán veřejné moci nikterak nedefinuje, mám za to, že podřazení obce pod tento pojem nebude činit problémy. Při vymezení lze totiž vycházet z vnitrostátní judikatury, konkrétně nálezu ÚS, který poměrně jasně stanoví, že o orgán veřejné moci jde tehdy, pokud tento orgán autoritativně rozhoduje o právech a povinnostech subjektů, které vůči tomuto orgánu nejsou v rovnoprávném postavení a obsah rozhodnutí nemohou ovlivnit.⁶⁴

Určování účelu a prostředků zpracování je znakem, který správce charakterizuje a odlišuje od osoby zpracovatele. U obcí pak účely a prostředky vyplývají především ze zvláštních

⁵⁹ ŽŮREK: *Praktický průvodce...*, s. 56–58.

⁶⁰ Tamtéž.

⁶¹ KUČEROVÁ, Alena a kol: *Zákon o ochraně osobních údajů*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 47.

⁶² Ministerstvo vnitra ČR. *Průvodce pro přípravu obcí na GDPR*.

⁶³ Čl. 4 odst. 7 GDPR.

⁶⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 10. listopadu 1998, sp. zn. I. ÚS 229/98.

vnitrostátních zákonů. V případě, že zákon stanoví povícero účelů a prostředků, tíží obce povinnost zvolit účel a prostředky, které subjekty údajů omezují v co nejmenší míře.⁶⁵

Účely a prostředky, které nejsou stanovené zákonem, nýbrž obcí samotnou, budou připadat v úvahu zejména tehdy, když obce vystupují ve vztahu k druhé straně v rovném postavení. Rovné postavení je charakteristické pro vztahy spadající do soukromoprávní oblasti, kdy se neuplatní ústavní zásada, že státní moc lze uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.⁶⁶ Pro obce jsou typické situace např. při pronajímání městských bytů, kdy se obec nachází v postavení pronajímatele.

Na rozdíl od osoby zpracovatele, dalším a neméně důležitým znakem je odpovědnost správce, a to jak v rovině veřejnoprávní, tak i soukromoprávní. Obce tíží nejenom povinnost dodržování pravidel obsažených v GDPR, ale také povinnost soulad s nařízením dokládat.⁶⁷ V souvislosti s porušováním pravidel a následným sankcionováním obcí je nutné upozornit na znění § 61 a 62 adaptačního zákona, které možnost peněžitých sankcí pro orgány veřejné moci apriori vyloučily, nicméně i nadále lze uvažovat o možnosti ukládání všech ostatních nápravných opatření obsažených v čl. 58 odst. 2 GDPR. Soukromoprávní instituty se pak v praxi využívají zejména v souvislosti s uplatňováním práv subjektu údajů na náhradu majetkové či nemajetkové újmy.

Zpracovatelem chápeme „*fyzickou nebo právnickou osobu, orgán veřejné moci, agenturu nebo jiný subjekt, který zpracovává osobní údaje pro správce*“. Jak vyplývá z definice, musí se vždy jednat o osobu odlišnou od správce. Povinnost zpracovávat údaje pro správce bývá zpracovateli stanovena buď na základě smlouvy nebo vyplývá přímo ze zákona (pro veřejnou správu typická situace, kdy např. obce shromažďují určité osobní údaje, zatímco Ministerstvo vnitra údaje uchovává a dále zpracovává).⁶⁸ Charakteristickým znakem je závislost zpracovatele na správci, která spočívá v povinnosti zpracovatele dodržovat pokyny správce.

Při výkladu klíčových pojmů nelze opomenout pověření pro ochranu osobních údajů. Jelikož však jde o úpravu pro Českou republiku zcela novou a zároveň se jedná o osobu, která při zpracování údajů hraje nezastupitelnou roli, v diplomové práci pověřenci věnuji samostatnou, následující kapitolu.

⁶⁵ Stanovisko ÚOOÚ č. 6/2009.

⁶⁶ Čl. 2, odst. 3 Ústavy ČR.

⁶⁷ JANEČKOVÁ: *GDPR*..., s. 46.

⁶⁸ MATES, Pavel. *Povinnosti obcí podle zákona o ochraně osobních údajů* [online]. Moderniobec.cz, 9. 5. 2001 [cit. 25. 2. 2020]. Dostupné na: <<https://www.moderniobec.cz/povinnosti-obci-podle-zakona-o-ochrane-osobnich-udaju-2/>>.

2.2 Zásady zpracování

Neméně významnou část nařízení představují zásady obsažené v následujícím, pátém článku. Mám za to, že ani zde nedošlo k výrazným změnám, zásady v téměř totožné podobě obsahovala i předchozí směrnice, nařízení pouze zásady upřesnilo a rozvinulo. Komentář k GDPR však upozorňuje na fakt, že se nejedná jen o pouhé proklamace, nýbrž o plnohodnotná ustanovení s možností jejich vynucení a pokutování v případě nedodržování,⁶⁹ s čímž ostatně počítá samotné nařízení.⁷⁰

Stěžejní zásadou, kterou je nutné na prvním místě uvést, je zásada zákonnosti. Zásada zákonnosti klade důraz na zákonné zpracování, spočívající především v existenci alespoň jednoho zákonného právního titulu ke zpracování. Právní tituly zpracování nařízení vypočítává hned v článku následujícím.⁷¹ Ministerstvo vnitra ČR k otázce právních titulů uvádí,⁷² že pro obce jsou typické zejména právní tituly pod písmeny b), c) a e), tzn. zpracování údajů pro účely plnění smlouvy, pro splnění právní povinnosti a zpracování údajů pro plnění úkolů ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci.⁷³ V nařízení je rovněž stanoveno, že při zpracování na základě písmen c) a e) musí základ tvořit právní předpis, a to buď unijní nebo vnitrostátní. Na problém v této souvislosti upozorňují např. autoři komentáře k GDPR, kdy uvádí, že většina vnitrostátních předpisů tvořících základ pro jednání veřejné moci vznikla dávno před účinností GDPR a nestanoví požadovaný rozsah zpracování ani dobu uchování osobních údajů.⁷⁴

Naopak, o právním titulu založeném na souhlasu subjektu údajů zpravidla nelze u veřejné správy uvažovat, neboť v rámci nerovného postavení subjektů souhlas pravděpodobně nebude splňovat kvality vyžadované nařízením, zejména podmínku svobodného souhlasu.⁷⁵ Další omezení v použití právních titulů stanovuje dodatek k právnímu titulu pod písmenem f), který pro orgány veřejné moci vylučuje použití titulu oprávněných zájmů správce.

Spolu se zásadou zákonnosti se uvádí i požadavky kladené na korektnost a transparentnost zpracování. Korektnost a transparentnost představují povinnosti správců vůči subjektům údajů – údaje určené fyzickým osobám mají být poskytovány v jednoduché, srozumitelné, především písemné formě a bez poplatků.⁷⁶ Požadavek transparentnosti klade důraz na nezatajování

⁶⁹ PATTYNOVÁ: *Obecné nařízení...*, s. 60.

⁷⁰ Čl. 83, odst. 5 písm. a) GDPR.

⁷¹ Čl. 6 GDPR.

⁷² MVČR: *Průvodce pro přípravu obcí na požadavky GDPR*. 2018, s. 5.

⁷³ Čl. 6 odst. 1 GDPR.

⁷⁴ PATTYNOVÁ: *Obecné nařízení...*, s. 60.

⁷⁵ Bod 43 Recitálu GDPR.

⁷⁶ MVČR: *Průvodce ...*, s. 5.

skutečností důležitých pro subjekty údajů, kterými se rozumí např. účel zpracování, identita správce aj.⁷⁷

Ministerstvo v průvodci spojuje zásady účelového a časového omezení a zásadu omezení rozsahu údajů pod zastřešující zásadu – tzv. zásadu standardní ochrany osobních údajů. Zásada účelového omezení spočívá v povinnosti obce zpracovávat údaje pouze pro předem stanovený, určitý, výslovně vyjádřený a legitimní účel. Zásada omezení rozsahu představuje korektiv spočívající v shromažďování pouze a jen takových údajů, které jsou potřebné pro splnění předem stanoveného účelu. Časové omezení souvisí se zásadou omezení rozsahu a stanoví povinnost uchovávat osobní údaje jen pro dobu nezbytně nutnou. V rámci veřejné správy tato zásada nečiní větší potíže, neboť dobu uchovávání jednotlivých dokumentů většinou obsahují skartační a archivační řády.⁷⁸

Požadavek na kvalitu zpracovávaných osobních údajů představuje zásada přesnosti. Ta klade důraz na zpracování pouze přesných údajů. Pokud obec zjistí, že data přesná nejsou, GDPR stanoví, za pomoci veškerých rozumných opatření, povinnost jejich aktualizace.

Pro úplnost dodávám, že neméně důležitou a nově výslovně zakotvenou, je i zásada odpovědnosti správce, jejíž základní aspekty jsem však nastínila již v sekci věnované správci údajů.

⁷⁷ JANEČKOVÁ: *GDPR ...*, s. 37.

⁷⁸ Tamtéž, s. 44.

3 Pověřenec pro ochranu osobních údajů

Analýza institutu pověřence, zařazena do samostatné kapitoly diplomové práce, je zcela důvodná, neboť se jedná o povinnost v českém právním řádu novou a zásadní. Úpravu institutu pověřence pak nalezneme v článcích 37, 38 a 39 GDPR, obecná definice pověřence v nařízení chybí. Pro účely diplomové práce se lze spokojit s definicí Ministerstva vnitra, která stručně pověřence vymezuje jako „*důležitého pomocníka a konzultanta v systému ochrany osobních údajů*“.⁷⁹

Oproti předchozí směrnici, kde institut pověřence pro správce představoval jen fakultativní možnost,⁸⁰ nařízení přichází s odlišnou úpravou a pro některé správce stanovuje jmenování pověřence jako povinné. Jedním z těchto případů, kdy je jmenování pověřence povinné, je slovy nařízení, „*pokud zpracování provádí orgán veřejné moci či veřejný subjekt*“.⁸¹ Tato povinnost se týká mj. právě obcí, troufám si totiž říci, že je lze jednoznačně a bez problémů podřadit k pojmu orgán veřejné moci, popř. veřejný subjekt, jelikož naplňuje stěžejní znak pro podřazení k tomuto pojmu - autoritativně rozhoduje o právech a povinnostech osob.⁸² V obcích však bude v souladu s nařízením nutné jmenovat pověřence i pro jiné instituce, které taktéž o právech a povinnostech rozhodují, bude se jednat zejména o školská zařízení a příspěvkové organizace obce.⁸³

Jelikož pověřenec bude (zejména v menších obcích) často jedinou osobou, u které se koncentrují znalosti legislativy ochrany osobních údajů, informačních technologií, bezpečnosti dat ale i znalosti další, domnívám se, že volba vhodného pověřence bude hlavním klíčem k úspěchu ke správné aplikaci nařízení.

3.1.1 Postavení a úkoly pověřence

Postavení pověřence je vymezeno prostřednictvím několika požadavků, které bude potřeba ze strany správců při výkonu funkce pověřence v plném rozsahu respektovat. Domnívám se, že pro řádný výkon funkce pověřence bude nejdůležitějším jeho nezávislost a nestrannost. Dle čl. 38 odst. 3 GDPR nezávislost spočívá zejména v tom, že pověřenci nesmí být udělovány žádné pokyny k plnění jeho úkolů. Zakázané pokyny by mohly spočívat například ve stanovení výsledku, kterého má pověřenec dosáhnout, jak postupovat v případě šetření stížností subjektů údajů či zda má či nemá kontaktovat dozorový úřad. Nezávislost se promítá i v zákazu propuštění či sankcionování pověřence, kdy pověřence pro jeho nezávislý výkon funkce a

⁷⁹ Ministerstvo vnitra. *Metodické doporučení ke činnosti obcí k organizačně-technickému zabezpečení funkce pověřence pro ochranu osobních údajů podle obecného nařízení o ochraně osobních údajů v podmínkách obcí*. Aktualizováno ke dni 19. února 2018, str. 10.

⁸⁰ Čl. 18 odst. 2 Směrnice 95/46/ES.

⁸¹ Čl. 37 odst. 1 GDPR.

⁸² Více k vymezení pojmu orgán veřejné moci např. HÁLOVÁ, M., MATEJKA, J. *K vymezení a aplikaci pojmu „orgán veřejné moci“ podle zákona o základních registrech*. Správní právo, 2015, roč. 45, č.1-2, s. 19-41.

⁸³ MV: *Metodické doporučení ...*, s. 6.

rozdílné názory nelze nijak postihovat.⁸⁴ Na tomto místě je třeba podotknout, že zákaz platí pouze pro ty úkoly, které spadají do působnosti GDPR.⁸⁵ Omezení se nevztahuje na sankce pracovněprávní, smluvní nebo trestní.⁸⁶ V rámci zajištění nezávislosti je taktéž zapotřebí pověřence přímo podřídit vrcholovým orgánům správce,⁸⁷ v obcích to bude v první řadě tajemník obce, popř. pokud funkce tajemníka v obci zřízena není, pak starosta či místostarosta. Tento požadavek nelze chápat tak, že jde o podřízenost organizační, kdy vrcholný orgán pověřence řídí, nýbrž požadavek je nutné vykládat v tom smyslu, že při předávání informací mezi pověřencem a vedením nebude existovat další mezičlánek a pověřenec bude mít k vedení obce přímý přístup.⁸⁸

Nestrannost pověřence spočívá v zákazu střetu zájmů. Možnost střetu zájmů přichází do úvahy, pokud pověřenec pro správce vykonává i jiné úkoly, popř. zastává i jiné funkce. Konkrétně tento požadavek znamená, že pověřenec nemůže v obci zastávat takovou další pozici, se kterou by souviselo určování účelů a prostředků zpracování. Ku příkladu lze v prostředí obcí uvažovat o střetu zájmů tehdy, pokud pověřenec zároveň figuruje jako vedoucí IT oddělení, vedoucí personálního oddělení či v pozici interního auditora.⁸⁹ U extérních pověřenců (viz dále) ke střetu zájmů může docházet v případech, kdy obec pověřence pověří zastupováním v řízeních před soudy.⁹⁰

Mám za to, že s nezávislostí a nestranností úzce souvisí i stálost této funkce. V nařízení se sice o stálosti funkce pověřence ničeho nedočteme, Ministerstvo vnitra však upozorňuje, že pouze v případě delšího časového úseku bude pověřenec schopen seznámit se s vnitřním chodem dané obce, rozpoznat problémy a případná rizika spojená se zpracováním údajů, přičemž tyto znalosti pomohou k řádnému výkonu funkce.⁹¹ V souladu s tímto stanoviskem bude proto vhodné pověřence ustanovit na dobu neurčitou nebo na delší časové období.

Dalším požadavkem je dosažitelnost pověřence, a to nejen pro obec (zejména při poskytování poradenství a informací), ale i pro ÚOOÚ a veřejnost. Požadavek dosažitelnosti bude naplňován především zveřejněním kontaktních údajů pověřence, a to jak na kamenné, tak elektronické úřední desce obce.⁹² Pracovní skupina radí zveřejnit informace alespoň v rozsahu telefonního čísla nebo elektronické či poštovní adresy, vhodné se mi jeví i poskytnutí „horké

⁸⁴ NONNEMANN, František. *Příručka Pověřence pro ochranu osobních údajů* (audiokniha). Progres Guru, 2018.

⁸⁵ Pokyny WP29 ze dne 13. prosince 2016, revidované 5. dubna 2017, týkající se pověřenců pro ochranu osobních údajů, č. WP243, rev. 01, s. 6. Dostupné na: https://www.uoou.cz/assets/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=31880.

⁸⁶ Tamtéž.

⁸⁷ Čl. 38 odst. 3 GDPR.

⁸⁸ MV: *Metodické doporučení ...*, s. 12.

⁸⁹ Stanovisko Ministerstva financí k souběhu funkcí pověřence a interního auditora CHJ 2018/1b.

⁹⁰ MV: *Metodické doporučení ...*, s. 11.

⁹¹ Tamtéž ..., s. 12.

⁹² Tamtéž, s. 11.

linky“ či kontaktního formuláře na pověření.⁹³ Kontaktní údaje pověření je rovněž nutné sdělit ÚOOÚ, Ministerstvo vnitra doporučuje pro sdělení použít formu elektronických kontaktů.⁹⁴ Sdělení dozorovému úřadu by pak mělo obsahovat identifikaci správce, který sděluje kontaktní údaje na pověření, označení pověření a jeho kontaktní údaje. Nutno poznamenat, že splnění, respektive nesplnění této povinnosti jde k tíži obcím, nikoliv, jak by se mohlo na první pohled zdát, k tíži osobě pověření.⁹⁵

Dále je v souladu s čl. 38 odst. 1 GDPR zapotřebí pověření včas a náležitě zapojit do veškerých aktivit správce. Autoři komentáře k GDPR uvádějí, že v ideálních případech by k takovému zapojení mělo dojít ještě před uskutečňováním zpracování osobních údajů.⁹⁶ Ze strany obce bude žádoucí, aby se pověřenec účastnil všech jednání, kde se činí rozhodnutí s dopadem do ochrany osobních údajů.⁹⁷ Při těchto jednáních by pak pověřenci mělo být umožněno vystupovat v roli diskusního partnera a vzhledem k jeho znalostem, bude potřeba názoru pověření přikládat dostatečný význam. Neméně důležité bude vytvořit podmínky pro to, aby bylo možné pověření bezodkladně kontaktovat, jakmile dojde k porušení ochrany dat.⁹⁸

Se zapojením pověření do aktivit správce souvisí i poskytování zdrojů. Stěžejním bude poskytnutí dostatečného času k plnění úkolů, přístupu k osobním údajům, jakož i poskytnutí dostatečné podpory, a to jak finanční, tak z hlediska vhodného zázemí, popř. potřebných pracovníků. Současně by obec neměla zapomínat na zvyšování odborné úrovně pověření v oblasti ochrany údajů, jíž lze dosáhnout například prostřednictvím průběžného školení. Ohledně zdrojů lze uzavřít, že čím rozsáhlejší a složitější, popřípadě citlivější zpracování bude, tím více zdrojů bude nutné ze strany obce pověřenci poskytovat.⁹⁹

Pověřenec za zpracování osobních údajů není podle nařízení odpovědný,¹⁰⁰ platí to, co jsem zmínila již kapitole předchozí, a to, že hlavní odpovědnost za zákonné zpracování osobních údajů náleží obcím jako správcům údajů. Správci musí být také schopni tento soulad doložit.¹⁰¹ Z tohoto důvodu pak obec nemůže být striktně vázána názory pověření, nicméně dle Ministerstva vnitra musí být schopna svůj odlišný postup řádně zdůvodnit.¹⁰²

Hlavní úkoly pověření nalezneme v čl. 39 odst. 1 GDPR. Dle tohoto článku pověřenec poskytuje obcím a zaměstnancům obce poradenství o povinnostech vyplývajících z nařízení,

⁹³ Pokyny WP29 ze dne 13. prosince 2016, č. WP243, rev. 01, s. 15.

⁹⁴ MV: *Zveřejnění kontaktů na pověření a jejich sdělení dozorovému úřadu*.

⁹⁵ Tamtéž.

⁹⁶ PATTYNOVÁ: *Obecné nařízení ...*, s.296.

⁹⁷ JANEČKOVÁ: *GDPR ...*, s. 166.

⁹⁸ Pokyny WP29 ze dne 13. prosince 2016, č. WP243, rev. 01, s. 16.

⁹⁹ Tamtéž, s. 17.

¹⁰⁰ Tamtéž.

¹⁰¹ Čl. 24 odst. 1 GDPR.

¹⁰² MV: *Metodické doporučení ...*, s. 12.

uskutečňuje dohled nad zpracováním údajů a usiluje o zvyšování povědomí a odborné přípravy zaměstnanců zapojených do zpracování. Pověřenec funguje i jako kontaktní místo, a to jak ve vztahu mezi dozorovým úřadem a obcí, tak i mezi subjekty údajů a obcí. Ve vztahu k dozorovému úřadu má pověřenec povinnost spolupráce s dozorovým úřadem a povinnost být mu při jeho úkolech nápomocen.¹⁰³ Pověřenec rovněž hraje důležitou roli při poskytování poradenství k posouzení vlivu na ochranu osobních údajů, jakož i při jeho následném monitorování. V dalších člancích nařízení můžeme nalézt úkoly další,¹⁰⁴ například pokud správce údajů pověřence pověří, může pověřenec namísto tohoto správce vést záznamy o činnostech zpracování.¹⁰⁵

Jelikož je výčet úkolů pověřence pouze demonstrativní, kromě úkolů stanovených v GDPR, může pověřenec plnit i úkoly další,¹⁰⁶ v této souvislosti je však nutné pamatovat na omezení spočívající v zákazu střetu zájmů.

3.1.2 Jmenování pověřence

Domnívám se, že nařízení obsahuje poměrně flexibilní právní úpravu, která poskytuje orgánům veřejné moci a veřejným subjektům široký prostor pro uvážení a zvolení nejhodnější varianty, když stanoví, na základě rozdílných právních titulů, možnost ustanovit pověřence sdíleného, externího či interního.¹⁰⁷ Současně není vyloučeno, aby se na plnění úkolů pověřence podílelo více osob, v této souvislosti lze uvažovat např. o advokátní kanceláři (i zde však platí, že pro styk s veřejností a ÚOOÚ musí být určen pouze jeden konkrétní pověřenec, který bude odpovědnou a kontaktní osobou).¹⁰⁸

O pověřenci interním lze hovořit tehdy, pokud pro obce vykonává svou činnost na základě pracovní smlouvy, popřípadě dohody o pracovní činnosti.¹⁰⁹ Podotýkám, že dohoda o provedení práce je z výčtu vypuštěna záměrně, jeví se jako nevhodná, neboť dle § 75 zákoníku práce je limitována rozsahem výkonu práce jen na 300 hodin ročně.

Interní pověřenec pak může být v postavení zaměstnance obce zařazeného do obecního úřadu či mimo obecní úřad.¹¹⁰ Při prvně zmíněné variantě budou práva a povinnost stran

¹⁰³ Čl. 39 odst. 1 písm. d) a e) GDPR ve spojení s čl. 57 a 58 GDPR.

¹⁰⁴ Čl. 35 GDPR.

¹⁰⁵ Čl. 30 odst. 1 a 2 GDPR.

¹⁰⁶ Čl. 38 odst. 6) GDPR.

¹⁰⁷ čl. 37 odst. 6 GDPR.

¹⁰⁸ KALÍŠEK, Jindřich; VĚŽNÍKOVÁ, Petra. *Pověřenec pro ochranu osobních údajů dle nařízení GDPR – Nové pokyny WP29 k výkonu funkce* [online]. Epravo.cz, 24. 1. 2017 [cit. 10. 6. 2020]. Dostupné na: <https://www.epravo.cz/top/clanky/poverenec-pro-ochranu-osobnich-udaju-dle-narizeni-gdpr-nove-pokyny-wp29-k-vykonu-funkce-104829.html>.

¹⁰⁹ MV: *Metodické doporučení ...*, s. 12.

¹¹⁰ JANEČKOVÁ: *GDPR ...*, s. 164.

pracovního poměru primárně vycházet ze zákoníku práce. Avšak kromě tohoto zákona bude nutné zohlednit i ustanovení zákona o úřednících územních samosprávných celků, neboť výkon funkce pověřence bude odpovídat pojmu správní činnost ve smyslu § 2 odst. 3 tohoto zákona a tento pověřenec bude v postavení úřední osoby.¹¹¹ Stěžejní bude v této souvislosti zejména ustanovení § 4 tohoto zákona, které upravuje předpoklady pro vznik pracovního poměru. Odbornou způsobilost takový pověřenec prokazovat nemusí, neboť se nejedná o správní činnost, která by byla upravena ve vyhlášce č. 512/2002 Sb., o zvláštní odborné způsobilosti úředníků samosprávných celků, pro které se podle § 21 zákona o úřednících samosprávných celků, vyžaduje zvláštní odborná způsobilost.¹¹²

Mimo povinnosti stanovené pro úřední osobu bude nutné zohlednit i požadavky vyplývající ze samotného GDPR, zejména správné zařazení pověřence do organizační struktury. Ohledně vhodného zařazení do organizační struktury mohou plně odkázat na podkapitulu věnující se požadavkům na osobu pověřence. Vzhledem k článku 38 odst. 6) GDPR bude možné, aby pověřenec plnil i jiné úkoly než ty, které mu jako pověřenci stanoví nařízení, nicméně bude nutné pamatovat na omezení spočívající v zákazu střetu zájmů. V případě zařazení pověřence mimo obecní úřad pak postavení úřední osoby mít nebude a zákon o úřednících územních samosprávných celků se neuplatní.

Řešení s využitím pracovní smlouvy považují za vhodné zejména pokud zvážím požadavek stálosti, resp. obecněji nezávislosti funkce pověřence. Pověřenec a jeho pracovní poměr je v takovém případě chráněn před nedůvodným skončením pracovního poměru již samotným zákoníkem práce, který ve svých kogentních ustanoveních upravuje především taxativní důvody pro ukončení poměru ze strany zaměstnavatele.¹¹³ Výhoda tohoto řešení pro zaměstnavatele může spočívat v tom, že aplikovaný zákon o úřednících územních samosprávných celků obsahuje úpravu konkurence či záruku, že pracovník nebude na úkor kvality své práce činnost pověřence vykonávat pro mnoho zaměstnavatelů,¹¹⁴ a dostojí tedy požadavku dostupnosti. Na druhou stranu, v případech obcí se základním rozsahem přenesené působnosti a obcí s pověřeným obecním úřadem, po zvážení objemu zpracovávaných osobních údajů, se spíše přikláním k závěru, že pro tyto obce budou výhodnější pověřenci na základě dohody o pracovní činnosti nebo pověřenci externí, popř. sdílení, a to z níže uvedených důvodů.

¹¹¹ § 2 odst. 4 zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹² MV: *Metodické doporučení...*, s. 15.

¹¹³ § 52 z. č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹⁴ § 16 odst. 4 z. č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Co se týče varianty externího pověřence, data ÚOOÚ ukazují, že tato varianta je v praxi značně oblíbená – téměř polovina jmenovaných pověřenců ve veřejných subjektech vykonává funkci právě jako pověřenec externí (ve srovnání s interními pověřenci, kterých je dle Úřadu pouze 33, 3 %).¹¹⁵ Externí pověřenec svou funkci vykonává především na základě smlouvy o poskytování služeb. Jak uvádí metodika,¹¹⁶ nejčastěji půjde o nepojmenovaný smluvní typ, jehož úpravu v současné legislativě nenalezneme, s existencí počítá jen § 1746 odst. 2 OZ. Proto bude především povinností smluvních stran si všechny náležitosti pečlivě ujednat. Pro představu by smlouva o výkonu funkce měla obsahovat zejména přesnou identifikaci pověřence (včetně čísla bankovního účtu a IČO) a přesnou identifikaci obce, označení osob, které budou funkci pověřence vykonávat, odměnu pověřence a platební podmínky, výčet úkolů, které má pověřenec plnit, práva a povinnosti pověřence i obce a dobu trvání smlouvy.¹¹⁷ Ministerstvo vnitra pak výčet náležitostí doplňuje o doložku mlčenlivosti a ujednání o zárukách nezávislosti.¹¹⁸ V rámci předcházení nejasnostem a sporům bych osobně v takové smlouvě doporučila ujednat taktéž podmínky odpovědnosti pověřence a podmínky pro výpověď smlouvy.

Externí pověřenec, jak již jsem výše naznačila, se mi jeví pro obce se základním rozsahem přenesené působnosti a pro obce s pověřeným obecním úřadem jako vhodnější varianta. Důvody spatřuji zejména v nižších finančních nákladech a možném omezeném počtu kvalifikovaných pověřenců (zejména po nabytí účinnosti nařízení). Pokud vezmu v potaz i hledisko rozsahu zpracovávaných dat, i z přijatých informací ze strany obce se mi pak jeví jako zbytečné a neúčelné, aby pověřenec v takových obcích vykonával svou činnost na základě pracovní smlouvy jako zaměstnanec obce.

Možnost sdíleného pověřence je v nařízení výslovně připuštěna v čl. 37 odst. 3, který stanoví: „*je-li správce nebo zpracovatel orgánem veřejné moci či veřejným subjektem, může být s přihlédnutím ke jejich organizační struktuře a velikosti jmenován jediný pověřenec pro ochranu osobních údajů pro několik takových orgánů nebo subjektů.*“ Sdílet pověřence bude v praxi nejspíše opět žádoucí pro menší obce, přičemž sdílení pověřence je možné v různých variantách. Za první variantu lze označit takovou situaci, kdy s pověřencem uzavírá smlouvu každá obec samostatně, přičemž obcí zde figuruje několik, avšak nejsou spolu (na rozdíl od varianty uvedené naposledy) v žádném vztahu (jedná se o tzv. sdílení personální). Dále bude možné uvažovat o sdílení pověřence mezi obcí I. typu a II. či

¹¹⁵ ÚOOÚ. *Nové poznatky Úřadu o pověřencích ve veřejných subjektech* [online]. Uoou.cz, 1. 7. 2019 [cit. 7. 6. 2020]. Dostupné na: <https://www.uoou.cz/nove-poznatky-uradu-o-poverencich-ve-verejnych-subjektech/d-33331>.

¹¹⁶ MV: *Melodické doporučení ...*, s. 12.

¹¹⁷ Svaz měst a obcí ČR. *Vzor Smlouvy o výkonu funkce pověřence mezi DSO a obcí, školou a školkou* [online]. Smocr. cz, 22. 5. 2019 [cit. 5. 6. 2020]. Dostupné na: <https://www.smocr.cz/cs/cinnost/gdpr/a/vzor-smlouvy-o-vykonu-funkce-poverence-mezí-dso-a-obci-skolou-a-skolkou>.

¹¹⁸ MV: *Melodické doporučení ...*, s. 16.

III. typu, popřípadě mezi obcí a krajem. Třetí možnost se nabízí sdílení pověření v rámci dobrovolného svazku obcí.

V případě sdílení personálního je třeba upozornit, že nezávislost jednotlivých obcí při uzavírání smluv s pověřencem není absolutní, naopak je do určité míry prolomena. Jestliže se totiž jedná o pověřence, který je u obcí v postavení zaměstnance a zároveň úřední osoby, bude nutné zohlednit ustanovení § 16 odst. 4 zákona č. 312/2002 Sb., *o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů*, ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s tím si vyžádat předchozí písemný souhlas zaměstnavatele. I v případech, kdy pověřenec v postavení úřední osoby nebude, může být předchozí písemný souhlas vyžadován, vzhledem k omezení výdělečné činnosti pro jiné zaměstnavatele, jež vyplývá ze zákoníku práce.¹¹⁹ Jestliže pověřenec zaměstnancem obce nebude, mohou přesto omezení výkonu plynout z doložek o konkurenci obsažených ve smlouvě o výkonu funkce.

V rámci druhé varianty sdílení pověření mezi obcemi, popř. obcí a krajem se naskýtá možnost sdílení pověření prostřednictvím koordinační veřejnoprávní smlouvy uzavřené v souladu s § 160 zákona č. 500/2004 Sb., *správní řád*, ve znění pozdějších předpisů. Jelikož v takových situacích se smlouva netýká výkonu veřejné moci, nebude třeba žádného zvláštního zákonného zmocnění ani souhlasu krajského úřadu.¹²⁰ V postavení pověřence však nebude konkrétní fyzická osoba, nýbrž druhá obec, která službu smluvně zabezpečuje.¹²¹ Vzhledem k tomu, že taková smlouva není podřaditelná pod § 46 zákona o obcích, nelze uvažovat o uzavírání smlouvy zastupitelstvem obce, pravomoc danou smlouvu uzavřít bude mít rada obce, a to s ohledem na její zákonnou zbytkovou působnost.¹²²

Jak již jsem výše nastínila, třetí variantu představuje sdílení pověření v rámci dobrovolného svazku obcí, základem pro takový postup bude uzavření smlouvy o vytvoření dobrovolného svazku obcí.¹²³ Jelikož je svazek samostatným subjektem práv, plně postačí, pokud bude uzavřena jediná smlouva mezi pověřencem a dobrovolným svazkem,¹²⁴ na rozdíl od první varianty tedy nebude nutné, aby každá obec s pověřencem uzavírala smlouvu samostatně. Stejně jako ve variantě uvedené na druhém místě půjde o spolupráci obcí postavenou na smluvním základě, s tím rozdílem, že smlouvu v takovém případě budou představovat stanovy svazku. Rovněž stejně

¹¹⁹ § 304 odst. 1 z. č. 262/2006 Sb., *zákoník práce*, ve znění pozdějších předpisů.

¹²⁰ Svaz měst a obcí ČR. *Poskytování činnosti pověřence obcí jiné obci – vzor smlouvy* [online]. Smocr.cz, 7. 5. 2018 [cit. 10. 6. 2020]. Dostupné na: <https://www.smocr.cz/cs/cinnost/gdpr/a/poskytovani-cinnosti-poverence-obci-jine-obci-vzor-smlouvy>.

¹²¹ MV: *Melodické doporučení ...*, s. 21.

¹²² § 102 odst.4 z.č. 128/2000 Sb., *o obcích (obecní zřízení)*, ve znění pozdějších předpisů.

¹²³ MV: *Melodické doporučení ...*, s. 21.

¹²⁴ JANEČKOVÁ: *GDPR ...*, s. 162.

jako u sdílení mezi obcemi či krajem bude v postavení pověřence samotný dobrovolný svazek obcí, nikoliv konkrétní fyzická osoba.

Možnost sdíleného pověřence, především ve formě alternativy druhé a třetí, se mi jeví jako vhodná pro menší obce, a to zejména z hlediska nižších finančních i administrativních nákladů. Zde bych však upozornila na povinnost obcí ve všech uvedených variantách důkladně zvážit, jaký počet správců na jediného pověřence bude ještě slučitelný se všemi požadavky, které se na pověřence, resp. na řádný výkon této funkce, vztahují.

Metodika Ministerstva vnitra pracuje i s možností, že pověřencem bude člen zastupitelstva obce. Vychází v tomto případě z právní úpravy § 83. odst. 1 zákona o obcích. Zastupitel (pokud by splňoval všechny požadavky, zejména pak odborné znalosti) by v takových případech mohl vykonávat funkci pověřence na základě pracovní nebo jiné smlouvy s obcí.

Tuto variantu však považuji ze všech výše nastíněných variant za nejméně vhodnou, a to z následujících důvodů. Především se domnívám, že by nebyl naplněn požadavek nestrannosti a nezávislosti funkce pověřence,¹²⁵ což je vzhledem k charakteru funkce zastupitele, jakožto funkce politické, na první pohled zřejmé. S nestranností a nezávislostí pak souvisí i možnost střetu zájmů pověřence, kdy je pravděpodobné, že v rámci zastupitelstva a výkonu samostatné působnosti, by zastupitel mohl být jednou z osob, která se podílí na stanovení účelů a prostředků zpracování údajů. V neposlední řadě se domnívám, že je překážkou i délka volebního období, která se dostává do rozporu s požadavkem na stabilitu a trvalost funkce pověřence.

3.1.3 Požadavky na osobu pověřence

Čl. 37 odst. 5 GDPR lakonicky stanoví, že *„pověřenec musí být jmenován na základě svých profesních kvalit, zejména na základě svých odborných znalostí práva a praxe v oblasti ochrany údajů a své schopnosti plnit úkoly stanovené v článku 39.“* Bod č. 97 recitálu GDPR problematiku doplňuje a uvádí, že *„potřebná úroveň odborných znalostí by se měla určit zejména podle prováděných operací zpracování a podle ochrany, která se vyžaduje pro osobní údaje zpracovávané správcem nebo zpracovatelem.“*

Ministerstvo vnitra nad uvedené požaduje, aby osoba pověřence, vykonávající funkci u veřejných subjektů, měla i znalosti o fungování veřejné správy, odpovídající znalosti v oblasti informačních technologií a neméně důležité jsou i její etické předpoklady.¹²⁶

Osoba pověřence vzhledem ke znění nařízení nutně nemusí mít právní vzdělání, klíčové předpisy (jak mezinárodní, tak unijní a vnitrostátní) v oblasti ochrany dat však znát musí. Kromě stěžejní a precizní znalosti GDPR, považuje Nonneman za nutné, aby pověřenec působící u

¹²⁵ Bod 97 Recitálu GDPR.

¹²⁶ MV: *Metodické doporučení ...*, s. 18.

orgánů veřejné moci disponoval znalostmi ze zákona o obcích, o krajích, správního řádu či zákona o archivnictví a spisové službě.¹²⁷

Z výše uvedeného vyplývá, že neexistuje jednotný požadavek na kvalifikaci osoby pověřence, nýbrž se nároky budou různit podle velikosti správce, složitosti zpracování, množství zpracovávaných dat a jiných faktorů. Zjednodušeně je možné dovodit, že pro pověřence vykonávající funkci pro malé obce budou nároky nižší než pro pověřence působící například na úrovni obcí s rozšířenou působností či krajů. Důležité bude ze strany obcí především individuální posouzení, zda kvalifikace pověřence umožňuje plnit všechny jeho úkoly, které GDPR v čl. 39 této osobě ukládá.

Přestože obecný požadavek na kvalifikaci stanoven není, pokud se jedná o pověřence v pracovním poměru, je nepřímo určitá kvalifikace stanovena prostřednictvím nařízení vlády č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě, kdy je stanoven požadavek na vyšší odborné či vysokoškolské vzdělání, a to vzhledem k zařazení pověřence do 10. až 13. platové třídy.¹²⁸ Tento požadavek se však týká jen pověřenců interních, pro externisty žádné takové ustanovení neexistuje.

Samotné nařízení GDPR neumožňuje členským státům, ani Evropské komisi, aby požadavky na osobu pověřence sjednotily. *De lege ferenda*, bych byla za to, aby určitý minimální standard znalostí museli všichni pověřenci prokázat. Pro inspiraci bychom nemuseli chodit až tak daleko, neboť institutu pověřence využívala Slovenská republika jako fakultativní možnosti stanovené již Směrnicí 95/46/ES. V tehdejší zákoně č. 122/2013 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně a doplnění některých zákonů, § 23 a § 24 stanovily pro výkon této funkce nezbytnost absolvování zkoušky probíhající v režii Úřadu na ochranu osobních údajů Slovenské republiky. Jsem toho názoru, že tato praxe by vedla ke kýženému zkvalitnění ochrany osobních údajů, neboť znovu zde opakuji své tvrzení, že osoba pověřence je v celém procesu klíčová a chybějící jednotná kvalifikační kritéria se mohou negativně odrazit v praxi jednotlivých správců.

Pro doplnění uvedu, že Nešpůrek ve svém článku¹²⁹ poukazuje na to, že se na trhu začaly vyskytovat společnosti, které nabízejí certifikáty či osvědčení pověřencům. Takové certifikáty jsou však nepovinné, plně platí vše výše uvedené a správce k výkonu funkce může vybrat i osobu, která certifikátem či osvědčením nedisponuje.

¹²⁷ NONNEMANN, František. *Příručka Pověřence pro ochranu osobních údajů* (audiokniha). Progres Guru, 2018.

¹²⁸ MV: *Metodické doporučení* ..., s. 19.

¹²⁹ NEŠPŮREK, Robert, ŠUCHMAN, Jaroslav, JAROŠ, Ján. *GDPR: nastane s nástupem nové regulace nedostatky pověřenců?* EU Právní novinky. 2018, č. 1, s. 4-6.

4 Ochrana osobních údajů při vybraných činnostech obce po účinnosti GDPR

V této části jsem se zaměřila na ochranu údajů při činnostech zastupitelstva, rady obce a na ochranu dat při zveřejňování dokumentů na úřední a elektronické desce obce. Při úvahách, na jaké činnosti se zaměřit, jsem brala v potaz zejména následující důvody. Za prvé mám za to, že se jedná o činnosti klíčové a nejtypičtější pro samosprávné celky. Dále se domnívám, že se již před účinností GDPR jednalo o úpravu složitou a problematickou. Jisté problematickosti jsem se dotkla již v Úvodu diplomové práce, na tomto místě lze stručně shrnout, že obce k uvedeným činnostem nutně využívají nespočet osobních údajů, jejichž ochrana je zaručena na ústavní úrovni. Oproti jiným správcům údajů však současně mají povinnost poskytovat přiměřeným způsobem o svých činnostech informace, tato povinnost je obecně zakotvena již na ústavní úrovni v Listině základních práv a svobod,¹³⁰ v běžných zákonech (zejména v zákoně o svobodném přístupu k informacím a v zákoně o obcích) je pak blíže konkretizována, a při uskutečňování všech činností je nutné na ni pamatovat. V praxi pak často dochází ke střetu těchto dvou práv, popř. chceme-li principů, přičemž nelze jednoznačně upřednostnit jedno právo před druhým, nýbrž je třeba uvedená práva poměřovat a zachovat každé z nich, v co největší míře.

4.1 Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvo obce je nejvyšším samosprávným orgánem obce, který činí nejvýznamnější rozhodnutí v rámci samostatné působnosti.¹³¹ Právní základ nalezneme v zákoně o obcích, z hlediska kontextu diplomové práce je důležitý zejména § 93 odst. 3 tohoto zákona, který stanoví, že zasedání zastupitelstva jsou veřejná, může se jich tedy zúčastnit kdokoliv, a to i osoba s obcí nijak nespojena.¹³² Furek v článku zabývajícím se charakteristikou zastupitelstva doplňuje a uvádí, že podmínka veřejnosti je podmínka bezvýjimečná.¹³³ Proto mám za to, že v případech účasti na zasedáních tohoto orgánu plně převažuje princip transparentnosti a otevřenosti veřejné správy a ochrana osobních údajů i po účinnosti nařízení zde zůstává upozaděna.

Jiná situace je v případě následné povinnosti vyhotovení zápisu z každého jednání zastupitelstva.¹³⁴ Zápis ze zákona obsahuje počet přítomných členů zastupitelstva obce, schválený

¹³⁰ Čl. 17 odst. 5 LZPS.

¹³¹ FUREK, Adam. *Jednání zastupitelstva obce – vybrané praktické problémy* [online]. Moderniobec.cz, 4. 7. 2013, [cit. 5. 5. 2020]. Dostupné na: <<https://www.moderniobec.cz/jednani-zastupitelstva-obce-vybrane-prakticke-problemy>> .

¹³² Rozsudek Městského soudu v Praze, ze dne 13. 3. 2012, sp. zn. 8 A 316/2011.

¹³³ FUREK, Adam. *Jednání zastupitelstva obce – vybrané praktické problémy* [online]. Moderniobec.cz, 4. 7. 2013, [cit. 7. 5. 2020]. Dostupné na: <<https://www.moderniobec.cz/jednani-zastupitelstva-obce-vybrane-prakticke-problemy>> .

¹³⁴ § 95 zákona č. 128/200 Sb., *o obcích (obecní zřízení)*, ve znění pozdějších předpisů.

pořad jednání zastupitelstva obce, průběh a výsledek hlasování a zejména přijatá usnesení.¹³⁵ I zde se jedná o promítnutí zásady otevřenosti veřejné správy. Z povahy projednávaných záležitostí lze dovodit, že zápisy budou obsahovat i množství osobních údajů– např. údaje ve smlouvách o nákupu a prodeji obecního majetku, ve smlouvách o přidělování veřejných dotací či subvencí aj. Prostřednictvím vyhotoveného zápisu je umožněno seznámit se s obsahem jednání i těm, kteří se ho neúčastnili, a současně se pak rozšiřuje okruh osob, které se k osobním údajům mohou dostat. Na základě této argumentace je jasné, že na rozdíl od předchozího odstavce, řešení nebude možné stanovit jednoznačně a obecně.

K seznámení se zápisem může dojít jednak individuálně, kdy v souladu s ustanovením § 16 odst. 2 písm. e) zákona o obcích, mají do zápisů možnost nahlížet občané obce, vlastníci nemovitostí nacházejících se v obci nebo cizí státní příslušníci mající v obci trvalý pobyt. ÚOOÚ za těchto okolností před ochranou údajů upřednostňuje požadavek jasnosti a určitosti právních jednání obsažených v jednotlivých zápisech. Anonymizování osobních údajů by mohlo způsobit neurčitost takových jednání, následně neurčitost by mohla zapříčinit jeho neplatnost. V souladu s tímto stanoviskem by tedy měly dokumenty zůstat v obsahově totožné podobě jako při jejich projednávání a o anonymizování osobních údajů nelze uvažovat.¹³⁶ Ve stejném stanovisku nad to Úřad konstatuje, že není potřeba k takovému postupu ani souhlasu dotčených fyzických osob. I přes to, že tedy souhlas vyžadován nebude, bude nutné stanovit právní titul zpracování. Zde bude použitelný čl. 6 odst. 1 písm. c) GDPR, jenž stanoví nezbytnost zpracování pro splnění právní povinnosti, která se na správce vztahuje.

Ostatní osoby v tomto paragrafu neuvedené, mohou do zápisu nahlížet na základě ustanovení § 8a a § 8b zákona o svobodném přístupu k informacím, resp. za podmínek předpisů týkajících se ochrany osobních dat.¹³⁷ I po účinnosti GDPR bude vhodné vycházet ze stanoviska Úřadu a na straně příslušného obecního orgánu stojí povinnost důsledného zvážení, zda požadované informace nezasáhnou do práva na ochranu soukromí dotčených fyzických osob, a v případě, že ano, takové informace neposkytnout, případně zredukovat či anonymizovat.¹³⁸

Druhou možností poté představuje zpřístupnění zápisu neurčitému okruhu osob, např. prostřednictvím internetových stránek obce, v tisku či médiích.¹³⁹ Zákon o obcích úpravu týkající se zveřejňování zápisu neupravuje, ze strany obcí se jedná o povinnost dobrovolnou, možnost zveřejňování se opírá o § 4b zákona o svobodném přístupu k informacím. Avšak i přes jeho dobrovolnost, v případě, že se obec rozhodne zápisy zveřejňovat, musí dbát na ochranu osobních

¹³⁵ Tamtéž.

¹³⁶ Stanovisko ÚOOÚ č. 2/2004, revize duben 2013, s. 1.

¹³⁷ Tamtéž.

¹³⁸ Tamtéž, s. 2

¹³⁹ JANEČKOVÁ: *GDPR ...*, s. 221.

údajů a při zveřejňování pak takové údaje, které jsou snadno přiřaditelné k určité fyzické osobě, anonymizovat. I za těchto okolností je totiž obec podle nařízení za zpracování údajů odpovědná.¹⁴⁰ Zároveň však zveřejněním anonymizovaných údajů musí sdělení stále plnit svůj účel a v případě, že to možné nebude, bude si třeba k publikování neanonymních sdělení vyžádat souhlas dotčených osob v souladu s čl. 6 odst. 1 písm. a) nařízení.¹⁴¹ Mám za to, že o jiném právním titulu zde uvažovat nelze.

Dále ustanovení § 97 zákona o obcích zakotvuje pro obce povinnost informovat občany o činnosti orgánů obce, a to na zasedání zastupitelstva, a i jiným způsobem v místě obvyklém. Obce tuto povinnost často řeší prostřednictvím pořizování záznamů z jednání zastupitelstva a jejich následným zveřejňováním. Pořizování záznamů je však také zpracováním osobních údajů, a protože i v těchto případech je obec v postavení správce údajů,¹⁴² bude nadále potřebné mít ke zpracování údajů mj. stanoven účel zpracování, odpovídající právní titul i dobu zpracování.

Nutno podotknout, že názory na to, zda je možné záznamy pořizovat a následně zveřejňovat byly za účinnosti předchozího zákona o ochraně údajů nejednotné (a to na rozdíl od pořizování záznamů pro účely vyhotovení zápisu). ÚOOÚ k pořizování záznamů přistupoval zdrženlivě, a ačkoliv pro to žádná opora v zákoně neexistovala, obcím žádné záznamy na internetu zveřejňovat nedoporučoval.¹⁴³ Změnu přinesl až rozsudek Městského soudu v Praze¹⁴⁴ a následné zamítnutí kasační stížnosti podané ÚOOÚ ze strany Nejvyššího správního soudu.¹⁴⁵ NSS mimo jiné uvedl, že samotný zákon o obcích žádný apriorní zákaz zveřejňování záznamů neobsahuje, zveřejňování tedy možné je, musí být proporcionální a v souladu s příslušnými předpisy.¹⁴⁶ Pro doplnění uvedu, že ke stejnému závěru jako NSS později došel i Ústavní soud.¹⁴⁷ Osobně, tento posun v myšlení považuji za přínosný, obce tímto postupem usnadňují přístup k informacím i těm občanům, kteří se z jakéhokoliv důvodu zastupitelstva neúčastní, a lépe tak naplňují požadavky na informovanost svých občanů, na kontrolu veřejné moci a v neposlední řadě i častokrát zmiňovaný požadavek transparentnosti.

Při zveřejňování záznamů se ochrana osobních údajů i za současné situace bude lišit podle toho, zda se jedná o zastupitele, úředníky, osoby, které na zastupitelstvu vystupují, či třetí osoby.

¹⁴⁰ FUREK, Adam. *Zveřejňování zápisu a záznamu z jednání zastupitelstva* [online]. Moderniobec.cz, 4. 1. 2012, [cit. 5. 5. 2020]. Dostupné na: <<https://www.moderniobec.cz/zverejnovani-zapisu-a-zaznamu-z-jednani-zastupitelstva/>>

¹⁴¹ JANEČKOVÁ: *GDPR ...*, s. 221.

¹⁴² Stanovisko ÚOOÚ, č. 2/2013.

¹⁴³ Úřad pro ochranu osobních údajů *V.S. zveřejňování záznamů ze zasedání zastupitelstev* [online]. Oziveni.cz, [cit. 5. 5. 2020]. Dostupné na <https://www.oziveni.cz/platforma/videozaznamy/postoj_uouu/>.

¹⁴⁴ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 17. 4. 2013, sp. zn. 10A 54/2012.

¹⁴⁵ *Psáry – Veřejný zájem na transparentnosti obce převážil nad zájmem na ochranu soukromí ředitelky* [online]. Oziveni.cz, 12. 1. 2014 [cit. 5. 5. 2020]. Dostupné na <<https://www.oziveni.cz/2014/12/psary-ochrana-osobnich-udaju-versus-transparentnost-vykonu-verejne-spravy/>>.

¹⁴⁶ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 11. 2014, sp. zn. 4 AS 90/2013.

¹⁴⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 7. listopadu 2017, sp. zn. II. ÚS 211/16.

Co se týče zastupitelů, úředníků a dalších úředních osob, již nebude možné použít právní titul obsažený v § 5 odst. 2 písm. f) ZOOÚ, jenž stanovil, že osobní údaje je možné zpracovávat bez souhlasu, pokud správce poskytuje osobní údaje o veřejně činné osobě, funkcionáři či zaměstnanci veřejné správy, které vypovídají o jeho veřejné anebo úřední činnosti, o jeho funkčním nebo pracovním zařazení. Tento titul totiž v unijním nařízení obsažen není, jsem toho názoru, že nejčastěji bude v úvahu přicházet titul obsažený v článku 6 odst. 1 písm. e) GDPR, který uvádí nezbytnost zpracování pro plnění úkolu ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci, kterým je správce pověřen. Janečková nad to připouští podpůrné využití titulu v témže článku pod písmenem c), a to nezbytnost zpracování údajů pro splnění právní povinnosti správce.¹⁴⁸ Lze uzavřít, že ve výsledku se pro obce při zpracování údajů těchto osob příliš nezměnilo, neboť stejně jako před účinností GDPR budou moci údaje zpracovávat bez souhlasu dotčených osob.

Pokud se podíváme na úpravu údajů osob, které na zastupitelstvu aktivně vystupují, v této souvislosti se domnívám, že bude i nadále plně použitelné stanovisko Úřadu vydané před účinností GDPR, které uvádí: „*osobní údaje související s vystoupením lze zpracovávat bez jejího [pozn. aut.: osoby aktivně vystupující na jednání] souhlasu, neboť takové vystoupení je projevem politického práva a aktivity konkrétního občana, která již z povahy věci není a nemůže být anonymní*“. Zároveň však tento závěr nelze paušalizovat, jelikož všechna vystoupení občanů nemají povahu projevu politického práva (např. žádosti občana v sociální oblasti). Ohledně těchto projevů budou obce povinny údaje vhodným způsobem ze záznamu odstranit.

Nejproblematictější je zpracování údajů třetích osob, které nespádají do kategorií osob uvedených v odstavci předešlém. GDPR takto podrobnou úpravu neobsahuje, bude nutné zohlednit legislativu a judikaturu vnitrostátní. NSS v jednom z rozsudků uvedl, že v případech osobních údajů třetích osob je nutné tyto údaje anonymizovat, jelikož zveřejněním bez anonymizace dochází k protiprávním zásahům do soukromí dotčených osob a obec, jež tyto záznamy zveřejnila se dopustila pochybení.¹⁴⁹ Po vydání tohoto rozsudku se však skutkově podobnou věcí zabýval Městský soud v Praze a došel k názoru, že pořizování a následné zveřejňování videozáznamu je přiměřené a v souladu se zákonem o obcích, neboť „*audiovizuální záznam přesným a úplným způsobem zachycuje situaci, které ze zákona může být přítomen naprosto každý, nejen občan obce, jak vyplývá ze znění ust. § 93 odst. 2 zákona o obcích, podle kterého právo zúčastnit se zasedání zastupitelstva má každý, nikoliv jen občan obce či osoba majetkově propojená s danou obcí*“.¹⁵⁰

¹⁴⁸ JANEČKOVÁ: GDPR ..., s. 234.

¹⁴⁹ Rozsudek NSS ze dne 27. 10. 2010, sp. zn. 8 As 22/2009.

¹⁵⁰ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 17. 4. 2013, sp. zn. 10 A 54/2012.

Osobně se ztotožňuji spíše se stanoviskem NSS, neboť míním, že při zveřejňování záznamů z jednání zastupitelstva je situace obdobná jako v případech zveřejňování zápisů prostřednictvím tisku, rozhlasu či internetu. Proto se mi jeví vhodnější údaje týkající se třetích osob anonymizovat. I v případech anonymizovaných záznamů pak zůstane účel kontroly a transparentnosti zachován. Pokud by zachování účelu výjimečně nebylo možné, pak bych i zde doporučovala obcím si před zveřejňováním záznamů obstarání souhlasu dotčených osob.

V souladu se zásadou omezeného časového uložení údajů stanovenou v čl. 5 odst. 1 písm. e) GDPR, bude nutné i nadále stanovovat dobu uchovávání osobních údajů obsažených v jednotlivých záznamech. Přikláním se k názoru ÚOOÚ,¹⁵¹ který stanoví, jako nejvhodnější řešení uchování údajů na dobu čtyřletou, v souladu s délkou funkčního období zastupitelstva. Přípustná bude s ohledem na účel informování veřejnosti i doba delší, avšak obec bude tížit povinností dle čl. 32 GDPR spočívající v zabezpečení záznamů před jejich neoprávněnou změnou či jiným zásahem do jejich obsahu.¹⁵²

Na závěr bych se ještě zmínila o neméně důležité povinnosti, a to povinnosti informační. O informační povinnosti hovořil již před účinností nařízení § 11 ZOOÚ. Touto povinností se podrobněji zabýval i ÚOOÚ a ve svém stanovisku č. 2/2013 vyslovil určitá doporučení, která by měla obec při informování dodržovat.¹⁵³ Informační povinnost vůči subjektům údajů nalezneme i v současném nařízení,¹⁵⁴ pokud obsahově srovnám předchozí zákon a nynější nařízení, mám za to, že nařízení přineslo zejména upřesnění a rozvedení této povinnosti, avšak podstata práva zůstala nezměněna. Na základě tohoto argumentu pak považuji za plně použitelné i zmíněné stanovisko ÚOOÚ. I nadále tudíž bude potřebné v prostoru, kde k jednání zastupitelstva dochází, upozornit na skutečnost pořizování záznamu. V souladu s článkem 13 GDPR pak musí správce poskytnout subjektům údajů informace týkající se zejména totožnosti a kontaktních údajů správce a pověřence, účelu jeho pořizování, doby uchování údajů a informace další. Zároveň by informace měly být dostupné nejenom v písemné podobě, ale i ústně předneseny řídicí osobou před zahájením jednání zastupitelstva.

Důležitou povinností, ze strany osoby řídicí jednání zastupitelstva, bude i povinnost upozornit na právo subjektů údajů podat námitku proti zpracování. Stejně jako v předchozím případě, právo podat námitku obsahoval i zákon o ochraně osobních údajů.¹⁵⁵ Nyní je námitka proti zpracování stanovena v článku 21 GDPR, odst. 4 pak normuje, že na toto právo musí být

¹⁵¹ Stanovisko ÚOOÚ, č. 2/2013, s. 3.

¹⁵² Tamtéž.

¹⁵³ Tamtéž.

¹⁵⁴ Zejména čl. 12,13,15 GDPR.

¹⁵⁵ § 21 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění z. č. 183/2017.

subjekt údajů výslovně upozorněn a toto právo je uvedeno zřetelně a odděleně od jakýchkoli jiných informací, a to nejpozději v okamžiku první komunikace se subjektem údajů.

4.2 Rada obce

V oblasti samostatné působnosti je rada obce výkonným orgánem obce.¹⁵⁶ Jelikož lze vycházet ze zákonné zásady neveřejnosti schůzí rady (zákon o obcích stanoví omezený okruh osob, které se schůzí mohou účastnit), domnívám se, že ochrana dat v rámci činnosti obecní rady je méně komplikovanější než výše analyzovaná ochrana dat při jednáních zastupitelstva. Ustanovení § 101 zákona o obcích kromě členů rady počítá s možností na schůze přizvat jen členy zastupitelstva, popř. jiné osoby.

Autoři komentáře k zákonu o obcích sice připouští, že by rada mohla rozhodnout o veřejnosti schůze, avšak upozorňují na povahu projednávaných informací, kdy tyto informace nelze bez dalšího zveřejnit neurčitému okruhu osob a obec by musela před jejich zveřejněním zavést taková opatření, aby informace zůstaly ochráněny.¹⁵⁷ V článku zabývajícím se ochranou dat při činnosti rady obce taktéž Furek doplňuje a uvádí, že právě zásada neveřejnosti je „*funkčním principem, jenž má zajistit zvláštními zákony stanovenou ochranu konkrétních údajů a informací, s nimiž se členové rady při jednání tohoto obecního orgánu nutně musejí seznámat*“.¹⁵⁸ Na základě výše uvedeného, nečiní problém přijmout názor, že zde oproti schůzích zastupitelstva převáží ochrana údajů nad požadavkem publicity veřejné správy. Proto bych ani nedoporučovala postup, který uvádí autoři komentáře, plně bych i po účinnosti GDPR možnost veřejných schůzí rady vyloučila. Ostatně míním, že veřejnost schůzí je spíše teoretickou otázkou a v praxi obcí je většina schůzí neveřejná. Možnost pořizování záznamu z jednání a následné zveřejňování prostřednictvím internetu pak již není třeba analyzovat, jelikož pokud má být schůze neveřejná, zpřístupnění záznamu na internetu by bylo zcela v rozporu s touto zásadou.

Rada má, stejně jako zastupitelstvo, povinnost ze svých schůzí vyhotovovat zápis. V zápise se vždy uvede počet přítomných členů, schválený pořad schůze rady obce, průběh a výsledek hlasování a přijatá usnesení.¹⁵⁹ Totožné ustanovení zákona o obcích následně vymezuje okruh osob, které se se zápisem mohou seznámit. Při srovnání s nahlížením do zápisu zastupitelstva je okruh osob opět výrazně užší, u obecního úřadu se umožňuje nahlížení do zápisů jen členům

¹⁵⁶ § 99 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

¹⁵⁷ FUREK, Adam. § 101 [Pravidla jednání rady obce]. In: POTĚŠIL, Lukáš a kol. *Zákon o obcích. 1. vydání*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2019, s. 608.

¹⁵⁸ FUREK, Adam. *On-line přenosy ze schůzí rady obce* [online]. Moderniobec.cz, 5. 5. 2011 [cit. 20. 5. 2020]. Dostupné na: <<https://www.moderniobec.cz/dobrovolne-zverejnovani-informaci-obcemi/>>.

¹⁵⁹ § 101 odst. 3 z. č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

zastupitelstva. V takových případech zastupitelé již z povahy své funkce musí mít i po účinnosti nařízení k dispozici zápisy v plném znění a pro anonymizaci údajů zde nebude místo.

V případech nahlížení do usnesení rady a pořizování výpisů je třeba reflektovat stěžejní rozsudek NSS a v něm vyřčený názor, že vzhledem k neverejnosti schůzí rady a nemožnosti účastnit se jednání rady, je nahlížení do usnesení jediným možným a klíčovým uplatněním práva na informace.¹⁶⁰ Obecně mám však za to, že je úprava v současnosti totožná s nahlížením do zápisů zastupitelstva. I zde je nutno rozlišovat osoby uvedené a neuvedené v §16 odst. 2 písm. e) zákona o obcích. Osoby v tomto paragrafu uvedené se budou moci seznámit s úplnou a originální podobou dokumentů, aniž by musely být osobní údaje začernovány.¹⁶¹ Osobám neuvedeným v daném paragrafu bude možné poskytovat informace v souladu s § 8a zákona o svobodném přístupu k informacím. Stejně jako u zápisů ze zastupitelstva však tíží obec důsledné zvážení, nakolik takový postup koresponduje s právem na ochranu soukromí a osobních údajů dotčených osob,¹⁶² a v případě nesouladu pak nezbývá nic jiného, než osobní údaje zredukovat či anonymizovat.

Co se týče zveřejňování usnesení rady neurčitému okruhu osob, např. prostřednictvím internetu či úřední desky, i zde mám za to, že jsou plně použitelné závěry, ke kterým jsem došla při analyzování ochrany v rámci zveřejňování zápisu z jednání zastupitelstva. Proto jen stručně shrnu, že s touto povinností nepracuje zákon o obcích, jedná se o povinnost dobrovolnou a právním základem bude i po účinnosti GDPR zákon o svobodném přístupu k informacím.¹⁶³ Přesto, že se jedná o povinnost dobrovolnou, obce budou muset respektovat předpisy na ochranu údajů a takové údaje, které by byly snadno přiřaditelné k fyzické osobě před zveřejněním usnesení anonymizovat.

4.3 Úřední deska obce

Základem je ustanovení § 26 odst. 1 správního řádu, který sice definici úřední desky nepřináší, stanoví však všem správním orgánům a orgánům samosprávy zřídit úřední desku (pro orgány samosprávy postačí jedna úřední deska), která bude nepřetržitě veřejně přístupná. Zároveň ustanovení ukládá povinnost obsah úřední desky zveřejňovat i způsobem umožňujícím dálkový přístup.

¹⁶⁰ Rozsudek NSS č.j. 6 As 40/2004 – 62 ze dne 25. 8. 2005.

¹⁶¹ Rozsudek NSS č.j. 6 As 40/2004 – 62 ze dne 25. 8. 2005.

¹⁶² Stanovisko ÚOOÚ č. 2/2004, revize duben 2013, s. 2.

¹⁶³ Zejm. § 4b z. č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

Ministerstvo vnitra k bližší charakteristice úřední desky uvádí následující: „jedná se o technické zařízení, které je veřejně přístupnou plochou, na níž jsou dokumenty uveřejňovány zpravidla v listinné podobě.“¹⁶⁴ Co se týče důvodu pro zřízení úřední desky, deska slouží nejenom k obecné informovanosti veřejnosti, ale plní také významnou úlohu při doručování.¹⁶⁵ Na úřední desce pak musí být uveden celý obsah písemností.

V souvislosti s úřední deskou a ochranou osobních údajů je nutné rozlišovat, zda se jedná o pouhou správu úřední desky, kdy se nařízení GDPR nepoužije, nebo jde o zpracování údajů, jako operaci prováděnou s osobními údaji z jiného zdrojového zpracování, na které naopak GDPR plně dopadá.¹⁶⁶

V rámci druhé alternativy předešlého odstavce mají obce postavení správců údajů, proto se na ně vztahují veškeré povinnosti, zásady zpracování a odpovědnost vyplývající z GDPR. Pokud se podíváme na stěžejní zásady nařízení, o naplnění zásady zákonnosti lze hovořit tehdy, kdy existuje relevantní právní titul. V případech publikace písemností budou v úvahu přicházet právní tituly obsažené v čl. 6 odst. 1 písm. c) GDPR – zpracování nezbytné pro splnění právní povinnosti, nebo v čl. 6 odst. 1 písm. e) GDPR – zpracování nezbytné pro splnění úkolu ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci. Ve vztahu k zásadě účelového omezení bude obec povinna dodržovat účel zpracování, kterým bude zveřejnění na úřední desce, a v souladu s touto zásadou pak nebude možné údaje zpracovávat pro účely jiné. K dosažení účelu zpracování lze předpokládat následující možnosti, lišící se v rozsahu zpracovaných osobních údajů. V úvahu přicházejí písemnosti zcela neanonymizované (např. při doručování veřejnou vyhláškou), částečně anonymizované (např. veřejnoprávní smlouvy) a zcela anonymizované (např. při nepovinném zveřejňování informací). Promítnutím zásady omezeného časového zpracování je zveřejnění údajů jen po dobu nezbytně nutnou, přesně určená doba pak bude vyplývat především z jednotlivých zvláštních předpisů.¹⁶⁷

Z hlediska povahy písemností vyvěšovaných na úřední desce je dále zapotřebí diferencovat zveřejňování povinné a nepovinné.¹⁶⁸ Povinné zveřejňování plyne zejména ze zákona o obcích, na základě kterého se zveřejňují např. údaje o konání a programu jednání zastupitelstva,¹⁶⁹ obecně

¹⁶⁴ MV: *Metodický návod ...*, s.1.

¹⁶⁵ JANEČKOVÁ, Eva. *Zveřejňování listin s osobními údaji prostřednictvím elektronické úřední desky obce* [online]. ASPI.cz, 29. 10. 2014 [cit. 7. 6. 2020].

¹⁶⁶ Svaz měst a obcí. *Zveřejňování informací na úřední desce obce v souladu s GDPR* [online], 11. 2. 2019 [cit. 28.5. 2020]. Dostupné na: <<https://www.smocr.cz/cs/cinnost/gdpr/a/zverejnovani-informaci-na-uredni-desce-obce-v-souladu-s-gdpr>>.

¹⁶⁷ Např. § 25 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., *správní řád*, ve znění pozdějších předpisů, stanoví dobu zveřejnění písemností na úřední desce v délce 15 dnů.

¹⁶⁸ Svaz měst a obcí. *Zveřejňování informací na úřední desce obce v souladu s GDPR* [online], 11. 2. 2019 [cit. 28.5. 2020]. Dostupné na: <<https://www.smocr.cz/cs/cinnost/gdpr/a/zverejnovani-informaci-na-uredni-desce-obce-v-souladu-s-gdpr>>.

¹⁶⁹ § 93 zákona č. 128/2000 Sb., *o obcích (obecní zřízení)*, ve znění pozdějších předpisů.

závazné vyhlášky a nařízení obce,¹⁷⁰ záměry obce prodat, směnit, pronajmout či darovat nemovitý majetek (v posledních dvou případech je navíc toto zveřejňování nutnou podmínkou pro nástup právních účinků).¹⁷¹ Správní řád stanoví povinnost zveřejnění při doručování veřejnou vyhláškou,¹⁷² ze zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů pak plyne například povinnost zveřejnit veřejnoprávní smlouvy o poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci.¹⁷³

Snaha o transparentnost a informovanost občanů vede obce často k dobrovolnému zveřejňování řady dokumentů dalších, ku příkladu lze uvést zápisy z jednání zastupitelstva, usnesení rady obce nebo informace v rámci společenského, kulturního či sportovního života obce.¹⁷⁴ V souvislosti s problematikou zveřejňování dokumentů ze zastupitelstva a rady obce můžu odkázat na podkapitoly předešlé, kde jsem se ochranou dat při zveřejňování těchto písemností zabývala.

Lze shrnout se, že ochrana osobních údajů obsažených jak v povinně, tak i nepovinně zveřejňovaných písemnostech bude i nadále zajištěna především tím, že tyto dokumenty budou obsahovat informace o subjektech údajů pouze v obecné rovině, k naplnění účelu informování totiž nebude potřeba údaje detailně specifikovat. Demonstrovat takový postup lze při zveřejňování programu jednání zastupitelstva, kdy je možné pořad jednání jednoduše vymezit prostřednictvím věcí, o nichž se má jednat, bez údajů o konkrétní osobě, popř. postačí uvedení jejich iniciál.¹⁷⁵ Z povahy věci je však jiná situace v případech doručování veřejnou vyhláškou a povinného zveřejňování veřejnoprávních smluv.

4.3.1 Doručování veřejnou vyhláškou

Doručování veřejnou vyhláškou, jakožto náhradní způsob doručení, je upraven v § 25 odst. 2 správního řádu, jenž stanoví: „*doručení veřejnou vyhláškou se provede tak, že se písemnost, popřípadě oznámení o možnosti převzít písemnost, vyvěsí na úřední desce správního orgánu, který písemnost doručuje; na písemnosti se vyznačí den vyvěšení. Písemnost nebo oznámení se zveřejní též způsobem umožňujícím dálkový přístup. Patnáctým dnem po vyvěšení se písemnost považuje za doručenou, byla-li v této lhůtě splněna i povinnost podle věty druhé.*“ V případě nedodržení tohoto ustanovení je doručení stíženo neplatností.¹⁷⁶

¹⁷⁰ § 12 tamtéž.

¹⁷¹ § 39 tamtéž.

¹⁷² § 25 zákona č. 500/2004 Sb., *správní řád*, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁷³ § 10d zákona č. 250/2000 Sb., *o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů*, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁷⁴ Příloha k *Průvodci pro přípravu obcí na požadavky GDPR*, s. 1

¹⁷⁵ Svaz měst a obcí ČR. *Informování veřejnosti o činnosti obce musí respektovat právo na soukromí osob* [online]. Smocr.cz, 10. 10. 2018 [cit. 5. 6. 2020]. Dostupné na: <https://www.smocr.cz/cs/cinnost/gdpr/a/informovani-verejnosti-o-cinnosti-obce-musi-respektovat-pravo-na-soukromi-osob>.

¹⁷⁶ BÝMA, Miroslav. *Zveřejňování na úřední desce* [online]. Moderniobec.cz, 3. 4. 2008 [cit. 4. 6. 2020]. Dostupné na: <https://www.moderniobec.cz/zverejnovani-na-uredni-desce/>.

V § 25 odst. 1 téhož zákona je pak stanoven okruh osob, kterým se veřejnou vyhláškou doručuje. V první řadě se jedná o osoby neznámého pobytu či sídla. Další v pořadí jsou osoby, jimž se prokazatelně nedaří doručovat, jelikož u takových osob nastaly překážky ve smyslu § 23 a 24 správního řádu. Výčet doplňují osoby, které nejsou známy – na rozdíl od osob neznámého pobytu či sídla, vůbec není známa jejich totožnost, jsou konkretizovány jen prostřednictvím určité věci, resp. právního jednání, kterého se zúčastnily. Je potřeba zmínit, že povinnost doručovat veřejnou vyhláškou zmíněným osobám platí jen tehdy, pokud nejde o účastníky, kterým se ukládá povinnost nebo odnímá právo, protože v takových případech je namísto popsaného doručování účastníkům ustanoven opatrovník a doručování veřejnou vyhláškou se nepoužije.¹⁷⁷ Jiné případy doručování veřejnou vyhláškou stanoví jak správní řád, tak i jiný právní předpis. Jako příklad lze uvést doručování v řízení s velkým počtem účastníků nebo při vydávání opatření obecné povahy.

Dle výše citovaného ustanovení mají obce možnost buď doručit samotnou písemnost nebo pouhé oznámení o možnosti převzít písemnost, přičemž správní řád obcím neukládá, ve kterých případech je potřeba zvolit to či ono řešení. Jelikož je však množství osobních údajů obsažených v uvedených písemnostech odlišné, nelze při jejich výběru postupovat nahodile, nýbrž na straně obcí stojí povinnost zvážení, které řešení bude nejvhodnější či nejvíce proporcionální.

Obecným pravidlem, ze kterého lze činit výjimky, je přednost doručování vyvěšením samotné písemnosti, kdy nedochází k začernování či změně osobních údajů. Odůvodnění takového postup spočívá v tom, že adresátovi dané písemnosti je třeba dát prostor k seznámení se s plným zněním, samotné seznámení je pak klíčové k případnému následnému uplatňování jeho práv a oprávněných zájmů.¹⁷⁸

První výjimkou z uvedeného postupu je možné označit situace, kdy je doručováno konkrétní známé fyzické osobě. V těchto případech je nutno dát vždy přednost vyvěšení pouhého oznámení, přičemž jak uvádí Janečková, i adresní či identifikační údaje adresáta by měly být uvedeny pouze v rozsahu nezbytně nutném pro identifikaci, tj. nejlépe pouze v rozsahu údajů uváděných pro poštovní přepravu – tedy jméno, příjmení, bydliště, popřípadě rok nebo datum narození. Janečková zároveň doplňuje, že stejně tak označení projednávané věci by mělo respektovat adresátovo právo na ochranu soukromí a plně postačí pouhé uvedení jednacího čísla, popřípadě typu písemnosti (rozhodnutí, usnesení).¹⁷⁹

O druhé výjimce je třeba uvažovat tehdy, jestliže samotná písemnost je velkého rozsahu či

¹⁷⁷ JEMELKA, Luboš a kol. § 26 [Úřední deska]. In: JEMELKA, Luboš a kol. *Správní řád. 6. vydání*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2019, s. 176.

¹⁷⁸ MV: *Metodický návod ...*, s. 5.

¹⁷⁹ JANEČKOVÁ, Eva. *Zveřejňování listin s osobními údaji prostřednictvím elektronické úřední desky obce* [online]. ASPI.cz, 29. 10. 2014 [cit. 7. 6. 2020].

obsahuje množství osobních údajů třetích osob. Zde by mělo být opět spíše pravidlem vyvěšení oznámení o možnosti převzít písemnost, a stejně jako v předchozím případě, adresní a identifikační údaje adresáta uvádět jen v nezbytně nutném rozsahu k jejímu řádnému doručení.

Pod třetí výjimku z uvedeného pravidla bych podřadila takové případy, kdy písemnost obsahuje citlivé údaje, resp. v terminologii nařízení zvláštní kategorie osobních údajů. Jedná se například o údaje o rasovém či etnickém původu, politických názorech, náboženském vyznání aj.¹⁸⁰ Domnívám se, že tyto situace nebudou v rámci obcí příliš časté, nicméně nastat mohou, a je proto opět vhodnější využívat pouhé oznámení o možnosti převzít písemnost.

Na obec se s žádostí o doručení prostřednictvím veřejné vyhlášky může obrátit i jiný orgán veřejné správy či veřejné moci (např. soudní exekutor či správce daně).¹⁸¹ ÚOOÚ se problematikou doručování písemností pocházejících od třetích osob (a současně ochranou dat v nich uvedených) zabýval a dospěl k určitým závěrům. Podle Úřadu bude nutné rozdílně posuzovat situace, kdy příslušný procesní předpis stanoví povinnost dokument na úřední desce zveřejnit (lze uvažovat např. o zákoně č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád či o zákoně č. 280/2009 Sb., daňový řád). Za takových okolností je obec pouze povinna písemnost na úřední desce po dobu stanovenou odesílatelem vyvěsit a po uplynutí doby zaslat zpět tomuto orgánu.¹⁸² Obec zde nemá pravomoc písemnosti jakkoliv měnit, popřípadě do jejich obsahu zasahovat, odpovědnost za obsah a ochranu dat v něm uvedených má orgán, který písemnost obci předal či zaslal, neboť tento orgán bude v postavení správce údajů ve smyslu čl. 4 odst. 7 GDPR.

Co se týče zveřejňování písemností třetích osob, u kterých není dána povinnost zveřejnění zákonem, i tento postup dle příslušného rozhodnutí Úřadu musí být v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů (nyní s GDPR). V takových případech by obec měla písemnosti, resp. osobním údajům v ní obsažených, věnovat zvýšenou pozornost, a to zejména z toho důvodu, že se může lehce stát, že pro zveřejnění nebude disponovat žádným relevantním právním titulem, ačkoliv, na rozdíl od odstavce předešlého, zde bude v postavení správce údajů právě obec a odpovědnost za zákonnost zpracování bude dopadat na ni.

Na závěr problematiky doručování skrze veřejnou vyhlášku je nutné připomenout omezenou dobu zveřejnění doručované vyhlášky, kdy správní řád stanoví, že se písemnost považuje za doručenu patnáctým dnem po vyvěšení. V souladu s GDPR a konkrétně zásadou

¹⁸⁰ Čl. 9 odst. 1 GDPR.

¹⁸¹ PLEVA, René. *Úprava dokumentů vyvěšovaných na úřední desce* [online]. Moderniobec.cz, 6. 1. 2011 [cit. 5. 6. 2020]. Dostupné na: <<https://www.moderniobec.cz/uprava-dokumentu-vyvesovanych-na-uredni-desce/>>.

¹⁸² Svaz měst a obcí. *Zveřejňování informací na úřední desce obce v souladu s GDPR* [online], 11. 2. 2019 [cit. 28.5. 2020]. Dostupné na: <<https://www.smocr.cz/cs/cinnost/gdpr/a/zverejnovani-informaci-na-uredni-desce-obce-v-souladu-s-gdpr>>.

omezeného časového zpracování bude nutné písemnost po splnění účelu sejmout a osobní údaje v ní obsažené již dále nepoužívat.

4.3.2 Povinně zveřejňované veřejnoprávní smlouvy

Povinnost zveřejňovat veřejnoprávní smlouvy týkající se poskytnutých dotací či návratných finančních výpomocí vychází z ustanovení § 10d zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů. Ten stanoví obcím a dalším poskytovatelům veřejných prostředků zmíněné smlouvy uveřejnit způsobem umožňujícím dálkový přístup do 30 dnů od jejich uzavření. Povinnost zveřejnění se netýká těch smluv, u kterých předmět plnění nedosahuje částky 50 000 Kč.

I v případech zveřejňování smluv se bude jednat o zpracování ve smyslu čl. 4 odst. 2 GDPR a obec bude při zveřejňování v postavení správce údajů, se všemi právy a povinnostmi z toho vyplývajících. Souhlas se zpracováním ze strany příjemců nebude třeba vyžadovat, zpracování bude možné opřít o právní titul obsažený v čl. 6 odst. 1 písm. c) GDPR – zpracování nezbytné pro splnění právní povinnosti správce.

Jednoznačným účelem ustanovení § 10d zákona o rozpočtových pravidlech územních samosprávných celků je informovat veřejnost o hospodaření s veřejnými prostředky.¹⁸³ Z tohoto účelu je nutné vyvodit, že zveřejňované smlouvy musí obsahovat i osobní údaje příjemců těchto veřejných prostředků a pro jejich anonymizování zde není místo. Co se týče rozsahu zveřejňovaných osobních údajů, ten v citovaném ustanovení zákona nenalezneme (§ 10d odst. 3 pouze stanoví, že ze zveřejnění jsou vyloučeny chráněné informace), řešení bude třeba i po účinnosti GDPR podpůrně hledat v zákoně o svobodném přístupu k informacím, konkrétně v ustanovení § 8b odst. 1 a odst. 3.¹⁸⁴ Odst. 1 stanoví: „*Povinný subjekt poskytne základní osobní údaje o osobě, které poskytl veřejné prostředky.*“ Odst. 3 pak povinnost upřesňuje a uvádí, že *osobní údaje podle odst. 1 se poskytnou pouze v rozsahu: jméno, příjmení, rok narození, obec, kde má příjemce trvalý pobyt, výše, účel a podmínky poskytnutých veřejných prostředků.*“ Úřad pro ochranu osobních údajů upozorňuje, že žádné další osobní údaje zpřístupnit nelze a pro dosažení souladu s GDPR bude potřeba smlouvu před zveřejněním upravit a nadbytečné osobní údaje (jako je např. celé datum narození příjemce, adresa trvalého pobytu příjemce či číslo bankovního účtu) ve smlouvě neuvádět. Legální poskytnutí údajů nad rámec zákona o svobodném přístupu k informacím by bylo možno jen při získání souhlasu dotčených osob jako právního titulu zpracování.

¹⁸³ Stanovisko ÚOOÚ č. 2/2015, ve znění účinném od 28. 4. 2015, s. 1.

¹⁸⁴ Svaz měst a obcí ČR. *Zveřejňování smluv v souladu s požadavky GDPR* [online]. Smocr. cz, 5. 2. 2019 [cit. 5. 6. 2020]. Dostupné na: <https://www.smocr.cz/cs/cinnost/gdpr/a/zverejnovani-smluv-v-souladu-s-pozadavky-gdpr>.

Pro úplnost je nutné uvést, že povinnost zveřejnění smluv se podle § 8b odst. 2 zákona o svobodném přístupu k informacím nevztahuje na poskytování prostředků podle zákonů v oblasti sociální, poskytování zdravotních služeb, hmotného zabezpečení v nezaměstnanosti a dalších. Při uzavírání takových veřejnoprávních smluv se výše uvedené neuplatní a osobní údaje příjemců by neměly být zveřejněny vůbec.¹⁸⁵

4.4 Elektronická úřední deska

Stejně jako u „kamenné“ úřední desky, definice elektronické úřední desky v našem právním řádu absentuje. Vychází se zde z ustanovené §26 odst. 1 věty třetí správního řádu, který stanoví povinnost obsah úřední desky zveřejnit i způsobem umožňujícím dálkový přístup. Důležitost elektronické desky lze demonstrovat na případech stanovených zákonem (např. doručování veřejnou vyhláškou), kdy nezveřejnění písemnosti i na elektronické úřední desce je spojeno s následkem neplatnosti doručení.

Obec je povinna písemnosti tímto způsobem zveřejňované zpřístupňovat ve stejném rozsahu jako na standardní úřední desce. Nemusí se přitom jednat o identický (např. oskenovaný) obraz originálu, plně postačuje zveřejnění vlastního textu dokumentu s totožným obsahem.¹⁸⁶ Elektronická úřední deska však vzhledem ke své „neomezené ploše“ obsahuje zpravidla i množství jiných písemností, než jen takové, které jsou vyvěšeny na úřední desce kamenné.¹⁸⁷

Co se týče forem uskutečňování povinnosti vést elektronickou úřední desku, v první řadě je obcemi nejčastěji využívaná elektronická úřední deska dostupná v příslušné rubrice na vlastních internetových stránkách obce. Obce však často využívají i jiných medií, např. naše obec poskytuje služby mobilního rozhlasu, s rozvojem moderních technologií lze uvažovat i o informování občanů prostřednictvím digitální pozemní televize, teletextu či e-mailu.¹⁸⁸

Výhod vedení elektronické úřední desky je možné nalézt nespočet – demonstrativně lze uvést následující: snadná dostupnost elektronické úřední desky, ať už se občan nachází kdekoliv, možnost spravovat desku starostou obce nejen ze své kanceláře ale i z domova, jakož i možnost zveřejňovat velký počet písemností vzhledem k „neomezené ploše“ elektronické úřední desky.

Jelikož je stanovena povinnost zveřejňování písemností co do obsahu totožném se standardní úřední deskou, mám za to, že výše uvedené závěry vztahující se k ochraně údajů na standardní úřední desce budou plně aplikovatelné i na úřední desku elektronickou. Na co je však

¹⁸⁵ Tamtéž, s.3.

¹⁸⁶ MV: *Metodický návod ...*, s. 2.

¹⁸⁷ KOCOVAR, Darina. *Obce a povinně zveřejňované informace na internetu* [online]. Moderniobec.cz, 3. 1. 2013 [cit. 7. 6. 2020]. Dostupné na: <https://www.moderniobec.cz/obce-a-povinne-zverejnovane-informace-na-internetu/?fbclid=IwAR1h2U7bhUkVve4mKBkWiMTT_eHJjaiEenRei3_RT_hE2LLy4uRMDnwr7xs>

¹⁸⁸ MV: *Metodický návod ...*, s. 1.

potřeba si při provozování elektronické úřední desky v souvislosti s ochranou dat dávat pozor je její zabezpečení a omezená doba zveřejnění. Elektronická úřední deska je totiž, na rozdíl od té klasické, jednoduše přístupná neomezenému okruhu osob, jež se prostřednictvím internetového vyhledávání bez větší námahy k osobním údajům mohou dostat, a to i poté, co jsou písemnosti z kamenné úřední desky již dávno sejmuty.

Zajištění bezpečnosti dat by mělo spočívat nejenom ve zvolení takového technického formátu, který není dále možné upravovat (např. dokument určený jen pro čtení), k dosažení souladu zpracování s GDPR bude nutné přistoupit i na opatření další. Souladný postup bude spočívat zejména ve využití takových dostupných nástrojů, které zabrání indexování a cachování stránek. Informace na elektronické úřední desce totiž bez dalšího i po odstranění zůstávají v internetových vyhledávacích přístupu, a právě zákaz indexování a cachování má tomuto nezákonnému postupu předejít.¹⁸⁹

Mimo výše uvedené povinnosti bude nutné dokumenty v podobě odkazů z webové stránky nejenom odstranit, ale je taktéž nezbytné odkazy odstranit i fyzicky nebo alespoň přesunout do zabezpečené části webové stránky.¹⁹⁰

¹⁸⁹ Stanovisko ÚOOÚ č. 1/2011, s. 2.

¹⁹⁰ Tamtéž.

Závěr

V této části diplomové práce bude nezbytné shrnout poznatky získané při zhotovení práce, uvést odpovědi na stanovené výzkumné otázky a také zhodnotit, na kolik se má hypotéza potvrdila.

Hlavní výzkumná otázka byla stanovena následovně: *Jaké změny přineslo GDPR do ochrany osobních údajů v obci?* Na začátek je nutné poznamenat, že v diplomové práci nebylo možné pro omezený rozsah analyzovat změny veškeré, pozornost jsem soustředila jen na ty z nich, které jsou z mého pohledu nejvýznamnější.

V první řadě bylo nezbytné zaměřit se na klíčové pojmy a zásady, se kterými GDPR pracuje. Při srovnání předpisů a dokumentů předcházejících účinnosti GDPR a samotného GDPR jsem zjistila, že podstata základních pojmů zůstala zachována, GDPR je vesměs pouze upřesňuje a doplňuje. Stejný závěr je možné aplikovat i na zásady zpracování, upravené v čl. 5 GDPR. Na základě těchto tvrzení mám za to, že úpravu definic jednotlivých pojmů a zásad obsažených v nařízení lze označit jako kontinuální s dosavadní právní úpravou.

Pokud se podíváme na obsahovou stránku jednotlivých pojmů, je možné zobecnit, že pojmy jsou stanoveny velmi široce, aby působnost GDPR dopadala na co možná nejvíce případů. V praxi obcí bude nutné věnovat pozornost zejména posouzení informace jako osobního údaje, přičemž bych vzhledem k cílům nařízení, extenzivnímu a objektivnímu výkladu tohoto pojmu, v pochybnostech informaci za osobní údaj považovala. V souvislosti se zásadami je klíčové si uvědomit, že nepředstavují pouhé proklamace, nýbrž jsou plnohodnotná ustanovení a jejich nedodržování ze strany správců údajů může být postihováno.

Z konkrétních nových povinností jsem se zaměřila na povinnost z mého pohledu pro obce klíčovou-povinnost jmenovat pověřence. Vzhledem k její důležitosti jsem ji věnovala v diplomové práci samostatnou kapitolu. Povinnost jmenovat pověřence obcím vyplývá z čl. 37 odst. 1 písm. a) GDPR, oproti předchozí směrnici nepůjde jen o fakultativní možnost, nýbrž platí obligatorně pro všechny zde vyjmenované subjekty. V kapitole věnující se pověřenci jsem se zabývala požadavky, které je nutné při řádném výkonu funkce respektovat, a jeho úkoly v rámci obce. Následně jsem analyzovala možnosti, jakými lze pro obce osobu pověřence zajistit, přičemž lze shrnout, že existují zásadně 3 možnosti, na základě kterých bude pověřenec do funkce ustanoven. Jedná se o možnost ustanovit pověřence interního, externího či sdíleného. Úprava v nařízení je dle mého názoru značně flexibilní, obce nejsou výběrem varianty apriori nijak omezeny. Rozhodující roli při výběru bude hrát především velikost dotčené obce, objem a povaha zpracovávaných dat, zároveň nelze opomíjet ani stránku finanční, personální a administrativní.

Osobně bych pro menší obce (kterých je v České republice většina), tj. obce se základním rozsahem přenesené působnosti a obce s pověřeným obecním úřadem, doporučovala pověření sdílené, popř. externí. Naopak pro obce III. typu takové pověření nedoporučuji a nejlepší řešení shledávám v zařazení pověření do obecního úřadu jako zaměstnance obce. Z hlediska kvalifikace je možné uzavřít, že jednotné požadavky na pověření nařízením stanoveny nejsou, pověřenec nemusí mít ani právnické vzdělání, nicméně znalost předpisů v oblasti ochrany dat a správního práva bude nezbytná. Nejednotnost kvalifikace pak považuji za nedostatek právní úpravy, byla bych za to, aby v této oblasti *de lege ferenda* došlo ke sjednocení a prokázání minimálních znalostí bylo zakotveno jako povinné.

V další kapitole diplomové práce se poté věnuji změnám, které GDPR přineslo ve vybraných činnostech, přičemž jsem se snažila vybrat ty z nich, které budou pro obecní samosprávu typické a nejfrekventovanější. Zaměřila jsem se na ochranu dat při činnosti zastupitelstva, rady obce a při vyvěšování a doručování písemností na úřední desce a elektronické úřední desce.

Z hlediska povinností stanovených nařízením bych zejména v praxi obcí doporučovala dbát na všechny zásady, které jsem analyzovala v druhé kapitole, a při poskytování informací důsledně zvažovat jednotlivá práva stojící v kolizi-tzn. práva subjektů údajů na ochranu soukromí a ochranu dat a na druhé straně právo veřejnosti na informace. Uvědomuji si, že pro osobu působící v obci, častokrát právně neznalou, bude dodržení této povinnosti značně obtížné, nicméně v takových případech, více než kdy jindy, je výhodné, že osoba pověření v obci funguje, má dostatečné znalosti a je správcem údajů kdykoliv k dispozici.

Při studování dané problematiky jsem dospěla k názoru, že nařízení nepřineslo takové zásadní změny, jaké byly před jeho přijetím prezentovány ze strany médií, a že nařízení bude představovat pouze obecnou, výchozí úpravu povinností správců při zpracování údajů a při zpracování bude zapotřebí i nadále reflektovat i příslušnou úpravu vnitrostátní. Za takových okolností bude použitelná i dosavadní judikatura vnitrostátních soudů a závěry ÚOOÚ. Z vnitrostátní legislativy pro obce považuji za stěžejní především zákon o obcích, o svobodném přístupu k informacím a správní řád, a to z toho důvodu, že tyto předpisy obsahují právní tituly ke zpracování, účely a rozsah zpracování a také dobu, po jakou mají být informace zveřejněny.

Odpověď na vedlejší výzkumnou otázku, *zda bylo vůbec potřebné stávající úpravu měnit*, je pak implicitně obsažena již v první kapitole diplomové práce věnující se právním předpisům. Z mého pohledu je odpověď jednoznačně kladná, stávající úprava ochrany dat byla nedostatečná a bylo potřeba přijít s úpravou novou. Onu nedostatečnou ochranu vzhledem k poměrům současné doby je možné demonstrovat již na unijní úrovni a do účinnosti nařízení platné Směrnici

95/46/ES. Již z povahy směrnice a nutnosti její transpozice do právních řádů jednotlivých členských států lze dovodit, že ochrana v jednotlivých členských státech nebyla sjednocena a harmonizace právních řádů neproběhla v takové míře, jaká byla očekávána evropským zákonodárcem. Vzhledem k obrovskému množství dat putujících přes hranice států pak bylo možné takový stav označit za nežádoucí. Jestliže nad to následně zvážím i dobu přijetí směrnice, je jasné, že při přijímání zákonodárce nemohl předpokládat všechna možná využití moderních technologií, která se v průběhu následujících dvaceti let objeví. Stejný závěr pak lze vztáhnout i na vnitrostátní zákon o ochraně osobních údajů, který výše uvedenou směrnicí do českého právního řádu v souvislosti se vstupem ČR do EU transponoval. Přijetí nové evropské úpravy, která bude přímo aplikovatelná a jednotná ve všech členských státech a která zároveň na poměry současné doby bude schopna efektivněji reagovat, proto bylo více než žádoucí.

Co se týče třetí výzkumné otázky, zda *zjištěné změny vedou k efektivnější ochraně dat*, i na tuto otázku opět uvádím kladnou odpověď. Nejenom zjištěné změny (přímá aplikovatelnost nařízení, zpřesnění a rozvedení povinností správců údajů, ustanovení osoby pověřence) ale i změny v této práci neanalyzované (např. posílení postavení subjektů údajů, dokládání souladu zpracování s GDPR) poskytují záruku, že ochrana dat bude náležitě zajištěna. V této souvislosti je třeba kladně hodnotit i značnou medializaci nařízení, díky které se GDPR, resp. ochrana osobních údajů vůbec, dostaly do širšího povědomí i laické veřejnosti.

Na základě všeho výše uvedeného je možné konstatovat, že hypotéza stanovící, že *přijetí GDPR přispělo k lepší ochraně dat* byla potvrzena, a rovněž stanovené cíle diplomové práce byly naplněny.

Seznam použitých zdrojů:

Monografie a komentáře

1. BARTÍK, Václav, JANEČKOVÁ, Eva. *Ochrana osobních údajů v aplikační praxi: vybrané otázky: [praktická právní příručka]*. 3. vyd. Praha: Linde, 2013. 311 s.
2. BARTÍK, Václav, JANEČKOVÁ, Eva. *Zpracování osobních údajů obcemi: (vybrané problémy)*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. viii, 173 s.
3. JANEČKOVÁ, Eva. *GDPR-řešení problémů v praxi obcí*. Praha: Grada, 2019. 344 s.
4. JEMELKA, Luboš a kol. *Správní řád*. 6. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2019. 1048 s.
5. KLÍMA, Karel. *Ústavní právo*. 5. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. 810 s.
6. KUČEROVÁ, Alena a kol. *Zákon o ochraně osobních údajů. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 536 s.
7. MATES, Pavel. *Ochrana soukromí ve správním právu*. Praha: Linde, právnícké a ekonomické nakladatelství a knihkupectví, 2004. 307 s.
8. MELOTÍKOVÁ, Petra. *Ochrana osobních údajů v rámci veřejné správy*. Praha: Leges, 2018. 150 s.
9. MELZER, Filip, TÉGL, Petr. *Občanský zákoník: velký komentář*. Praha: Leges, 2013, Svazek I, § 1-117. lxvi, 649 s.
10. NAVRÁTIL, Jiří. *GDPR pro praxi*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. 339 s.
11. NONNEMANN, František. *Příručka Pověřence pro ochranu osobních údajů (audiokniba)*. Progres Guru, 2018.
12. NOVÁK, Daniel. *Zákon o ochraně osobních údajů a předpisy související: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. xx, 484 s.
13. PATTYNOVÁ, Jana, SUCHÁNKOVÁ, Lenka, ČERNÝ, Jiří. *Obecné nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR): data a soukromí v digitálním světě: komentář*. Praha: Leges, 2018. 487 s.
14. POTĚŠIL, Lukáš a kol. *Zákon o obcích. 1. vydání*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2019. 864 s.
15. SLÁDEČEK, Vladimír, POUPEROVÁ, Olga. *Správní právo: zvláštní část: (vybrané kapitoly)*. 2. vyd. Praha: Leges, 2014. 494 s.
16. WAGNEROVÁ, Eliška a kol. *Listina základních práv a svobod: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. xxv, 906 s. Kodex.

17. ŽŮREK, Jiří. *Praktický průvodce GDPR*. 2. aktualizované vydání. Olomouc: Anag, 2018. 223 s. Právo.

Odborné články

1. D. WARREN a L.D: *Brandeis the right of privacy*, Harward Law Review 4/ 1890, s. 193 an., citováno dle MATES, Pavel. *Ochrana soukromí ve správním právu*. Praha: Linde, 2004, s. 11.
2. HÁLOVÁ, M., MATEJKA, J.K *vymezení a aplikaci pojmu „orgán veřejné moci“ podle zákona o základních registrech*. Správní právo, 2015, roč. 45, č.1-2, s. 19-41.
3. MELOTÍKOVÁ, Petra. *Vybrané právní nástroje Rady Evropy v oblasti ochrany osobních údajů*.
4. NEŠPŮREK, Robert, ŠUCHMAN, Jaroslav, JAROŠ, Ján. *GDPR: nastane s nástupem nové regulace nedostatek pověřenců?* EU Právní novinky. 2018, č. 1, s. 4-6.
5. NONNEMANN, František. *Objektivní, či subjektivní pojetí osobních údajů?* Právní rozhledy. 2015, č. 12, s. 425-432.

Internetové zdroje

1. BAGAROVÁ GRZYWA, Martina. *Povinnost obcí podle zákona o ochraně osobních údajů* [online]. Moderniobec.cz, 13. 6. 2001 [cit. 28.5. 2020]. Dostupné na: <<https://www.moderniobec.cz/povinnosti-obci-podle-zakona-o-ochrane-osobnich-udaju/>>.
2. BÝMA, Miroslav. *Zveřejňování na úřední desce* [online]. Moderniobec.cz, 3. 4. 2008 [cit. 4. 6. 2020]. Dostupné na: <https://www.moderniobec.cz/zverejnovani-na-uredni-desce/>.
3. FUREK, Adam. *Jednání zastupitelstva obce – vybrané praktické problémy* [online]. Moderniobec.cz, 4. 7. 2013 [cit. 7. 5. 2020]. Dostupné na: <<https://www.moderniobec.cz/jednani-zastupitelstva-obce-vybrane-prakticke-problemy/>>.
4. FUREK, Adam. *On-line přenosy ze schůzí rady obce* [online]. Moderniobec.cz, 5. 5. 2011 [cit. 20. 5. 2020]. Dostupné na: <<https://www.moderniobec.cz/dobrovolne-zverejnovani-informaci-obcemi/>>.
5. FUREK, Adam. *Zveřejňování zápisu a záznamu z jednání zastupitelstva* [online]. Moderniobec.cz, 4. 1. 2012, [cit. 5. 5. 2020]. Dostupné na: <<https://www.moderniobec.cz/zverejnovani-zapisu-a-zaznamu-z-jednani-zastupitelstva/>>.
6. CHALUPA, Martin. *Zbytečný humbuk nebo nedotknutelná státní správa? Obce a kraje nemusí platit sankce za porušení GDPR* [online]. Ctidoma. cz, 26. 7. 2019, [cit. 7. 5. 2020]. Dostupné na:

- <https://www.ctidoma.cz/politika/2019-07-26-zbytecny-humbuk-nebo-nedotknutelnastatni-sprava-obce-kraje-nemusi-platit-sankce>>.
7. JANEČKOVÁ, Eva. *Zveřejňování listin s osobními údaji prostřednictvím elektronické úřední desky obce* [online]. ASPI.cz, 29. 10. 2014 [cit. 7. 6. 2020].
 8. KALÍŠEK, Jindřich; VĚŽNÍKOVÁ, Petra. *Pověřenec pro ochranu osobních údajů dle nařízení GDPR – Nové pokyny WP29 k výkonu funkce* [online]. Epravo.cz, 24. 1. 2017 [cit. 10. 6. 2020]. Dostupné na: <https://www.epravo.cz/top/clanky/poverenec-pro-ochranu-osobnich-udaju-dle-narizeni-gdpr-nove-pokyny-wp29-k-vykonu-funkce-104829.html>>.
 9. KOCO VÁ, Darina. *Obce a povinně zveřejňované informace na internetu*. Moderniobec.cz, 3. 1. 2013 [cit. 7. 6. 2019]. Dostupné na: https://www.moderniobec.cz/obce-a-povinne-zverejnovane-informace-na-internetu/?fbclid=IwAR1h2U7bhUkVve4mKBkWiMITT_eHJjaiEenRei3_RT_hE2LLy4uRMDnwr7xs>.
 10. MALÍŠ, Petr. *GDPR – 3. díl: Vedení záznamů o činnostech zpracování osobních údajů* [online]. Pravoit.cz, 22. 11. 2017 [cit. 5. 5. 2020]. Dostupné na: <https://www.pravoit.cz/novinka/gdpr-3-dil-vedeni-zaznamu-o-cinnostech-zpracovani-osobnich-udaju>>.
 11. MATEŠ, Pavel. *Povinnosti obcí podle zákona o ochraně osobních údajů* [online]. Moderniobec.cz, 9. 5. 2001 [cit. 25. 2. 2020]. Dostupné na: <https://www.moderniobec.cz/povinnosti-obci-podle-zakona-o-ochrane-osobnich-udaju-2/>>.
 12. Ministerstvo vnitra. *Vláda schválila návrh zákona o zpracování osobních údajů* [online]. Pravniprostor.cz, 21. 3. 2018 [cit. 4. 6. 2020]. Dostupné na: <https://www.pravniprostor.cz/aktuality/aktuality/vlada-schvalila-navrh-zakona-o-zpracovani-osobnich-udaju>>.
 13. PATTYNOVÁ, Jana. *Komu nehrozí pokuty podle GDPR? K výkladu pojmu veřejný subjekt ve smyslu zákona č. 110/20019 Sb., o zpracování osobních údajů* [online]. Epravo.cz, 17. 9. 2019 [cit. 28.5. 2020]. Dostupné na: <https://www.epravo.cz/top/clanky/komu-nehrozi-pokuty-podle-gdpr-k-vykladu-pojmu-verejny-subjekt-ve-smyslu-zakona-c-1102019-sb-o-zpracovani-osobnich-udaju-109978.html>>.
 14. PLEVA, René. *Úprava dokumentů vyvěšovaných na úřední desce* [online]. Moderniobec.cz, 6. 1. 2011 [cit. 5. 6. 2020]. Dostupné na: <https://www.moderniobec.cz/uprava-dokumentu-vyvesovanych-na-uredni-desce/>>.
 15. *Psáry – Veřejný zájem na transparentnosti obce převážil nad zájmem na ochranu soukromí ředitelky* [online]. Oziveni. cz, 12. 1.2014 [cit. 5. 5. 2020]. Dostupné na:

- <https://www.oziveni.cz/2014/12/psary-ochrana-osobnich-udaju-versus-transparentnost-vykonu-verejne-spravy/>.
16. RYŠAVÝ, Ivan. *Téměř polovina obcí nemá dostatečně kvalifikovaného GDPR pověřence* [online]. Moderniobec.cz, 27. 3. 2019 [cit. 5. 5. 2020]. Dostupné na: <https://www.moderniobec.cz/temer-polovina-obci-nema-dostatecne-kvalifikovaneho-gdpr-poverence-kazda-desata-nema-zadneho/>.
 17. Svaz měst a obcí ČR. *Poskytování činnosti pověřence obcí jiné obci – vzor smlouvy* [online]. Smocr.cz, 7. 5. 2018 [cit. 10. 6. 2020]. Dostupné na: <https://www.smocr.cz/cs/cinnost/gdpr/a/poskytovani-cinnosti-poverence-obci-jine-obci-vzor-smlouvy>.
 18. Svaz měst a obcí ČR. *Zveřejňování smluv v souladu s požadavky GDPR* [online]. Smocr.cz, ze dne 5. 2. 2019 [cit. 5. 6. 2020]. Dostupné na: <https://www.smocr.cz/cs/cinnost/gdpr/a/zverejnovani-smluv-v-souladu-s-pozadavky-gdpr>.
 19. Svaz měst a obcí. *Být či ne být transparentní? Aneb jak na zveřejňování osobních údajů v zápisech a usneseních zastupitelstva a rady obce?* [online]. Smocr.cz, 11. 12. 2018 [cit. 5. 6. 2020]. Dostupné na: <https://www.smocr.cz/cs/cinnost/gdpr/a/zverejnovani-informaci-na-uredni-desce-obce-v-souladu-s-gdpr>.
 20. Svaz měst a obcí. *Zveřejňování informací na úřední desce obce v souladu s GDPR* [online]. Smocr.cz, 11. 2. 2019 [cit. 28.5. 2020]. Dostupné na: <https://www.smocr.cz/cs/cinnost/gdpr/a/zverejnovani-informaci-na-uredni-desce-obce-v-souladu-s-gdpr>.
 21. Svaz měst a obcí ČR. *Vzor Smlouvy o výkonu funkce pověřence mezi DSO a obcí, školou a školkou* [online]. Smocr.cz, 22. 5. 2019 [cit. 5. 6. 2020]. Dostupné na: <https://www.smocr.cz/cs/cinnost/gdpr/a/vzor-smlouvy-o-vykonu-funkce-poverence-mezi-dso-a-obci-skolou-a-skolkou>.
 22. Svaz měst a obcí ČR. *Informování veřejnosti o činnosti obce musí respektovat právo na soukromí osob* [online]. Smocr.cz, 10. 10. 2018 [cit. 5. 6. 2020]. Dostupné na: <https://www.smocr.cz/cs/cinnost/gdpr/a/informovani-verejnosti-o-cinnosti-obce-musi-respektovat-pravo-na-soukromi-osob>.
 23. ÚOOÚ. *Nové poznatky Úřadu o pověřencích ve veřejných subjektech* [online]. Uoou.cz, 1. 7. 2019 [cit. 7. 6. 2020]. Dostupné na: <https://www.uoou.cz/nove-poznatky-uradu-o-poverencich-ve-verejnych-subjektech/d-33331>.

24. ÚOOÚ. *Nové přístupy a povinnosti*. Dostupné na: <https://www.uoou.cz/2-nove-pristupy-a-nbsp-povinnosti/d-27268/p1=3938>.
25. ÚOOÚ. *Pokyny ke uplatňování a stanovování správních pokut pro účely nařízení 2016/679*. Dostupné na: https://www.uoou.cz/assets/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=31886.
26. Úřad pro ochranu osobních údajů V.S. *Zveřejňování záznamů ze zasedání zastupitelstev* [online]. Oziveni.cz, [cit. 5. 5. 2020]. Dostupné na: https://www.oziveni.cz/platforma/videozaznamy/postoj_uoou/.
27. UŘIČAŘ, Miroslav; LIOLIAS, Alexandr. *Zveřejňování osobních údajů v rozhodnutích vyvěšených na úřední desce* [online]. Epravo.cz, 3. 10. 2018 [cit. 4. 6. 2020]. Dostupné na: <https://www.epravo.cz/top/clanky/zverejnovani-osobnich-udaju-v-rozhodnutich-vyvesenych-na-uredni-desce-108186.html>.
28. VÍTKOVÁ, Eva. *Ochrana osobních údajů zcela změnila podobu. Dotkne se to nejen všech obcí* [online]. Moderniobec.cz, 19. 9. 2017 [cit. 4. 5. 2020]. Dostupné na: <https://www.moderniobec.cz/ochrana-osobnich-udaju-zcela-meni-podobu-dotkne-se-to-nejen-vsech-obci/>.

Právní předpisy:

Mezinárodní a unijní

1. Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod.
2. Listina základních práv Evropské unie.
3. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).
4. Resolution (73) 22 on the protection of the privacy of individuals vis-à-vis electronic data banks in the public sector .
5. Resolution (74) 29 on the protection of the privacy of individuals vis-à-vis electronic data banks in the private sector.
6. Sdělení č. 209/1992 Sb., Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících.
7. Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/977/SVV.

8. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES ze dne 12. července 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací.
9. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů.
10. Smlouva o fungování Evropské unie.
11. Úmluva Rady Evropy č. 108 ze dne 28. ledna 1981 o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat.
12. Všeobecná deklarace lidských práv.

Vnitrostátní

1. Nařízení vlády č. 222/2010 Sb., *o katalogu prací ve veřejných službách a správě*.
2. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., *Ústava ČR*, ve znění pozdějších předpisů.
3. Zákon č. 101/2000 Sb., *o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů*, ve znění z. č. 183/2017 účinné ke dni 1. 7. 2017.
4. Zákon č. 106/1999 Sb., *o svobodném přístupu k informacím*, ve znění pozdějších předpisů.
5. Zákon č. 110/2019 Sb., *o zpracování osobních údajů*, ve znění pozdějších předpisů.
6. Zákon č. 128/2000 Sb., *o obcích (obecní zřízení)*, ve znění pozdějších předpisů.
7. Zákon č. 2/1993 Sb., usnesení předsednictva České národní rady ze dne 16. prosince 1992 o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění zákona č. 162/1998 Sb., kterým se mění Listina základních práv a svobod.
8. Zákon č. 256/1992 Sb., *o ochraně osobních údajů v informačních systémech*, ve znění z. č. 256/1992.
9. Zákon č. 262/2006 Sb., *zákoník práce*, ve znění pozdějších předpisů.
10. Zákon č. 312/2002 Sb., *o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů*, ve znění pozdějších předpisů.
11. Zákon č. 500/2004 Sb., *správní řád*, ve znění pozdějších předpisů.
12. Zákon č. 89/2012 Sb., *občanský zákoník*, ve znění pozdějších předpisů.
13. Zákona č. 250/2000 Sb., *o rozpočtových pravidlech územních samosprávných celků*, ve znění pozdějších předpisů.

Judikatura

- Nález Ústavního soudu ze dne 10. 11. 1998, sp. zn. I. ÚS 229/98.
- Nález Ústavního soudu ze dne 22. 3. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 24/10.

- Nález Ústavního soudu ze dne 7. 11. 2017, sp. zn. II. ÚS 211/16.
- Nález Ústavního soudu ze dne 9. 3. 2004, sp. zn. Pl. ÚS 38/02.
- Nález Ústavního soudu ze dne 10. 9. 2014 sp. zn. I. ÚS 3859/13, bod 23.
- Rozhodnutí ve věci *Niemietz v. Německo* ze dne 16. 12. 1992. Stížnost 13710/88, bod 29. (Získáno 17. ledna z databáze HUDOC), citováno dle MATES: *Ochrana soukromí ve správním právu*. Praha: Linde, 2004.
- Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 17. 4. 2013, sp. zn. 10A 54/2012.
- Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 13. 3. 2012, sp.zn. 8 A 316/2011.
- Rozsudek NSS ze dne 12. 11. 2014, sp. zn. 4 AS 90/2013.
- Rozsudek NSS ze dne 29. 7. 2009, sp. zn. 1 As 98/2008.
- Rozsudek NSS ze dne 26. 4. 2011, sp. zn. 3 AS 3/2010.
- Rozsudek NSS ze dne 17. 7. 2018 sp. zn. 3 AS 3/2017.
- Rozsudek NSS ze dne 27. 10. 2010, sp. zn. 8 As 22/2009.
- Rozsudek NSS ze dne 25. 8. 2005 č.j. 6 As 40/2004–62.

Jiné

1. Akademie GDPR – Svaz průmyslu a dopravy ČR. *Zveřejňování informací na úřední desce obce*.
2. Ministerstvo vnitra ČR. *Metodické doporučení ke činnosti územních samosprávných celků č. 4 – Informování obce o své činnosti a participace občanů obce na územní samosprávě*.
3. Ministerstvo vnitra ČR. *Metodický návod pro vedení elektronické úřední desky v územních samosprávných celcích*.
4. Ministerstvo vnitra ČR. *Průvodce pro přípravu obcí na GDPR*.
5. Ministerstvo vnitra ČR. *Příloha ke Průvodci obcí pro přípravu GDPR*.
6. Ministerstvo vnitra ČR. *Metodické doporučení ke činnosti obcí ke organizačně-technickému zabezpečení funkce pověřence pro ochranu osobních údajů podle obecného nařízení o ochraně osobních údajů v podmínkách obcí*. Aktualizováno ke dni 19. února 2018.
7. Návrh zákona č. 110/2019, o zpracování osobních údajů, sněmovní tisk 138/14.
8. Pokyny WP29 ze dne 13. prosince 2016, revidované 5. dubna 2017, týkající se pověřenců pro ochranu osobních údajů, č. WP243, rev. 01. Dostupné na: https://www.uoou.cz/assets/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=31880.
9. Rozhodnutí ÚOOÚ ze dne 18. 4. 2013 č.j. SPR-5089/10.
10. Stanovisko Ministerstva financí k souběhu funkcí pověřence a interního auditora CHJ 2018/1b.
11. Stanovisko ÚOOÚ č. 1/2011.

12. Stanovisko ÚOOÚ č. 2/2004, revize duben 2013.
13. Stanovisko ÚOOÚ č. 2/2013.
14. Stanovisko ÚOOÚ č. 2/2015, ve znění účinném od 28. 4. 2015.
15. Stanovisko ÚOOÚ č. 3/2011.
16. Stanovisko ÚOOÚ č. 3/2012.
17. Stanovisko ÚOOÚ č. 6/2009.
18. ÚOOÚ. *Často kladené otázky k osobě pověřence.*
19. Zákon Národní rady Slovenské republiky č. 122/2013 Sb., o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov
20. Závěr č. 14 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu ze dne 3. 10. 2005 – Výklad § 26 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb.

Shrnutí

Diplomová práce s názvem „*Dopady Obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR) na činnost obcí*“ se zaměřuje na ochranu osobních údajů v obcích po účinnosti GDPR. Práce je strukturována na Úvod práce, 4 kapitoly a Závěr práce. Cílem této práce bylo především analyzovat nejvýznamnější změny, které v rámci obcí po účinnosti tohoto nařízení nastaly, a případné zhodnocení, zda změny přispěly k efektivnější ochraně dat. Stěžejní části práce představují především kapitoly 3. a 4., kde se autorka podrobně zaměřila na osobu pověřence a jeho postavení v rámci obce, úkoly pověřence a požadavky na jeho kvalifikaci. Ve 4. kapitole jsou pak analyzovány dopady GDPR na jednotlivé vybrané oblasti, které jsou, dle názoru autorky, pro základní samosprávné celky nejtypičtější.

V diplomové práci nechybí ani teoreticky pojaté kapitoly, kde se autorka zaměřuje na vymezení vztahu práva na ochranu osobních údajů a práva na soukromí, dále podává i stručný přehled nejen současné, ale i minulé legislativy. Diplomová práce rovněž obsahuje definici klíčových pojmů a zásad, které lze v nařízení nalézt.

Autorka čerpala především z vnitrostátní komentářové literatury, odborných článků, internetových zdrojů a vnitrostátní judikatury. Při zpracování práce nebylo možné opomenout ani stanoviska Úřadu pro ochranu osobních údajů, Metodiky Ministerstva vnitra ČR či pokyny a výkladová pravidla WP29.

Diplomová práce vychází z právní úpravy aktuální ke dni 22. 6. 2020.

Abstract

The diploma thesis titled „*Impacts of the General Data Protection Regulation on the Activities of Municipalities*” is focused on personal data protection within municipalities after General Data Protection Regulation came into force. The thesis is divided into the Introduction of the thesis, 4 chapters and the Conclusion of the thesis. The main aim of this work was to analyse the most significant changes that occur within the municipalities after the effectiveness of this regulation, and possible evaluation, if changes are eligible to support effective data protection. The main parts of the work are chapters 3 and 4, where the author focuses in detail on the Personal Data Protection Officer, his position within the municipality, his tasks and the requirements for qualification. The chapter number 4 deals with the impacts of GDPR on selected areas, which are, according to the author, the most typical for basic self-governing units.

The diploma thesis also includes theoretically focused chapters, where the author deals with the relationship between Right to protection of personal data and Right to privacy, the thesis offers clear overviews of current and past legislation, too. Also, the diploma thesis contains definitions of terms and principles that this regulation contains.

The author drew resources mainly from national commentary literature, professional articles, Internet resources and national case law. During the elaboration of the work, it was not possible to omit the opinions of the Office for Personal Data Protection, documents of Ministry of the Interior of the Czech Republic or the guidelines and interpretative rules of WP29.

Diploma thesis is based on current legal regulations as of 22nd June 2020.

Seznam klíčových slov

GDPR-ochrana osobních údajů-osobní údaj-zpracování osobních údajů-správce údajů-pověřenec pro ochranu osobních údajů-subjekt údajů-zásady zpracování-obec.

Key words

GDPR-Personal Data Protection-Personal Data-Data Processing-Administrator-Data Protection Officer-Data Subject-Processing Principles-Municipality.